

קובץ

דולה ומשקה

יום כיפור תשע"ב
שנה ה' - חוברת ג'

בעזה ש"ת

קובץ

דולה ומשקה

דברי תורה ושיחות יקרים, דרושים ומאמרים,
שנשמעו מפום ממלל רברבן

כ"ק מרן רבינו שליט"א

על סדרת הפרשה ומועדי השנה
ושאר ענינים חדשים וגם ישנים

קובץ

דולה ומשקה

כל הזכויות שמורות
להבורת מתלמידיו של אהרן
שע"י ועידת תלמידי
ישיבה ומתיכתא שער התלמוד

להשיג הקובץ, להערות והארות.
או לנדב לע"נ קרוב וכדו'
יש לפנות להחבורה
בטעל: 718.260.9884 #103
פעקם: 718.705.5721

עיצוב: יואל פעלדמאן

Oirop Designers

† 866-706-4766

© Mail@oirop.com

הופיע
זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו...

בשורה טובה לשוחרי תורה ושמחה רבה
לחובבי ספרים שהנה אך זה יצא לאור
ממכבש הדפוס הספר הנפלא שרבים היכו
לאורו

ספר

צנצנת אהרן

זמירות לשבת קודש

ממיטב אמרותיו שנשמעו
מפום ממלל רברבן פה מפיק מרגליות
כ"ק מרן רבינו שליט"א

ויכולים לקנותו בכל חנויות הספרים בארה"ב
ובארה"ק

להשיגו במחיר מיוחד יכולים לפנות אל

מערכת 'פניני השער'
718-260-9884 ext 104

קחו ברכה אל תוך בתיכם

הופיע
ויתן בפי שיר חדש תהלה לאלקינו:

בימים אלו הופיע האלבום החסידי "שערי
בתודה" ע"י מקהלת בית שמואל, שמכיל בתוכו
"ג שירים ולחנים חדשים וגם ישנים שנתחברו
בזמני שמחה ומאורעות שונות בחצרותינו.

להשיגו במחיר זול במשרד "מערכת פניני השער"

P.H. Duplication 718-938-7241

הדפסת והפצת הקובץ באדיבות

לפני ה' תמהרו...

לקראת יום הקדוש העתקנו באן דרשה נחוצה
דרשה נלהבה ששמענו מב"ק מרן רבינו שליט"א
ביום ה' פ' שלח שנת תש"ע לפ"ק - בהיכל ישיבתינו הקדושה
לבאר סיבת התרשלות ההליכה למקוה בדורינו

השבוע נזכר בפרשה מענין המרגלים, וכתוב וישלח אותם משה על פי ה' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה, ואח"כ בפרשה כשחזרו המרגלים הציעו המרגלים לבני ישראל כל מה שראו והתבוננו שם באנשי הארץ, כי עז העם, ילידי הענק, אנשי מדות, ונהי בעינינו כחגבים, ויבכו כל בני ישראל, ואח"כ ויחר אף ה' בהם, ונענשו מרורות, ואמר להם הקב"ה ע"י משה, במדבר הזה יפלו פגריכם וגו' במדבר הזה יתמו ושם ימתו.

וראוי להתבונן היטב בזה, הנה עם בני ישראל עלו מארץ מצרים בבטחון חזק וגמור על ה', זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, וגם צדה לא עשו להם, לא הכינו להם שום מאכל ומשקה, וכצאן שנמשכו אחר הרועה הלכו בני ישראל אחר משה רבינו ולא שאלו כלום איפה אנו הולכים במדבר הגדול והנורא, והנה באו עשרה מרגלים, והוציאו דבה על הארץ, ובטלו במחי יד מעלת ארץ כנען שהי' מוכן לבני ישראל להשתקע שם, כמו שהבטיח השי"ת לאברהם, את הארץ הזאת אתן לזרעך אחריד אחזת עולם, ונתתי לכם מורשה, ועוד הרבה פסוקים, ואיך קבלו עונש חזק כזה, ומהו המדה כנגד מדה.

והנה נפל בדעתי היום בחינה חדשה בענין זה, בהקדם מה שאמרו חז"ל (ברכות ס"ב:) ויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול בלט אמר ר' יוסי בר' חנינא כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם שנאמר והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו ע"כ. ולכאורה יש להבין מדוע נענש דוד כ"כ על שקרע את כנף מעילו של שאול, וכי מה הי' עליו לעשות בעת שהי' נמצא בסכנת מות, והכלל הוא הבא להרגך השכם להרגו, ותי' בעיון יעקב, דאף שעשה כך דכי להראות לשאול שלא ירדו אותו, מכל מקום הו"ל לחתוך קצת ממנו ולא כל הכנף

עכ"ל, ומובן מזה התביעה שהיתה על דוד המלך בשעה שקרע כנף מעילו של שאול, שלפי גודל קדושתו הי' עליו פגם דק שלא הי' לקרוע כל כך במקום שהי' יכול להסתפק בפחות מזה, ובמה שקרע את כל הכנף, הוכיח שאין הבגד די חשוב אצלו לדקדק במדה כמה יקרע וכמה ישאר על כנו, ועל הוספה זו נענש דוד.

ומה הי' עונשו, שכאשר הגיע ימי הזקנה, ואז הזמן גרמא להנות מחימום הבגדים, לא זכה דוד לקבל די סיפוקו של חימום מבגדיו, כיון שהי' עליו טענה ותביעה על זלזול בבגד, וחזינן מזה דמי שמבזה איזה דבר, ואינו מעריכו די מספיק כערכו השוב, שוב אי אפשר לו ליהנות מאותו דבר, והדבר ההוא מאבד כחותיו הטבעיים שניתן לו לשמש לאדם זה, וככה נמי הוא ברוחניות, מי שמבזה דבר א' שוב אי אפשר לו מעולם ליהנות מזה, שהדבר רוחני מאבד את הכח להשפיע עליו, במה שהוא מבוזה בעיניו.

היום בבוקר התבוננתי, והבחנתי ונוכחתי לדעת שקיים איזה הזנחה בענין טבילה במקוה, ובאמת בחורים שנקראים "חסידישע בחורים" היאך זה נהיתה שלא הולכים לטבול מדי יום ביומו, ומובטח אני שאילו הי' יודע הבחור כמה יקר וחשוב ורב ערכה הוא של טבילה מקוה לא הי' מזניח מלטבול אף יום אחד.

ידוע ומפורסם שעל כל א' וא' עובר כמה זמנים, ימים מאירים וימים קשים, וכל בחור יודע ומרגיש בנפשו שעובר עליו נסיונות במחשבות וכדו', אמנם בכח המקוה יכולין להפטר מכל זה, מקוה הוא בדוגמת התורה הק', שאמרו חז"ל זכה נעשה לו סם חיים לא זכה נעשה לו סם המות, כמו כן אפשר לקנות במקוה הרבה קנינים רוחניים ולהתקדש ולהטהר בקדושה של מעלה, וח"ו כמו"כ אפשר להיות להיפך רח"ל, אמנם כשהולכין למקוה כראוי וכיאות לירא וחרד, בקדושה ובצניעות, הרי המקוה מקדש ומטהר אותו, ומביא טהרה בלב, והוא הדבר הכי גדול במה שהאדם יכול לקדש ולטהר עצמו. מקוה יש לו כח גדול לשמור את האדם מלחטוא, ולטהרו מעונותיו וממחשבות אסורות.

כמה צדיקים צוו לילך למקוה למי שהי' צריך לעמוד למשפט שבזכות זה יצא לחפשי, וכן ראיתי מובא מהרה"ק ר' הירש מליסקא זי"ע, שאמר להבחורים שהלכו לעמוד להבחן אם ראויים הם לצבא, שלא ילכו למקוה באותו יום, כי המקוה מביא חן על האדם, ויותר טוב שלא יהי' לו חן בעת הזאת. אין לנו השגה

בגודל מעלת המקוה, וכמה צרות אפשר לחסוך על ידי הטבילה במקוה, וכמה גזירות רעות ותאוות רעות שיכולין לבטל על ידי זה.

ידוע ומפורסם כמה היו אבותינו ורבותינו מוסרים את נפשם על טבילה במקוה, והמקוה דאז לא הי' כמו היום, שיש בכל יום מקוה נקי וחמה, המקואות לא היו בנקיות הראוי כמו היום, ואיני מדבר כבר מהצדיקים ששברו את הקרח הנורא בחצות הלילה, רק מאנשים פשוטים כערכנו שהלכו למקוה קרה מדי יום ביומו, ודא לדא נקשן ביצאם מן המים עד שחטפו את הנשימה ונגע רוחם אחר הטבילה, במסירת נפש ממש טבלו, וזהו הי' סמל של איש חסיד בימים שלפני פרוץ המלחמה, וא' מיסודות של כל מי שבשם חסיד יכונה, ואיך נהיה כדבר הזה היום שבחורים שקוראים עצמם חסידישע בחורים לא יהי' להם הרגשה שלא להחסיר טבילה במקוה.

השבוע הי' היומא דהילולא קדישא של הרה"ק מראדאשיץ זי"ע, שמעתי מהרה"ק מריבניץ זי"ע שהרה"ק מראדאשיץ הי' הולך בכל יום "שבעים פעמים" למקוה. ומזה הי' נובע קדושתו הגדולה שמפורסם בכל העולם היאך שהי' פועל ישועות בקרב הארץ באופן נורא ונשגב, עד כדי כך שהחווה מלובלין זי"ע אמר עליו שבכחו לפקוח עין יבש להביא בו כח הראי, והי' דרכו לרפא במאכלי שבת, או בעלי הלולב והערבה, זכותו יגן עלינו. וכמו כן הובא מהבעש"ט הק' שזכה לכל מדרגותיו רק על ידי טבילה במקוה ועל ידי שמחה. ומהרה"ק מסטרעליסק זי"ע מובא שנח הלך למקוה אפי' על הרהור רע, ורמז זאת בפסוק, צדיק תמים היה בדורותיו ס"ת מקוה, שעל ידי טבילה במקוה זכה לתואר צדיק.

בעוה"ר נתרשל מאד יסוד זה בזמנינו, ובפרט שבת בבוקר, יומא דנשמתא, שכל א' הי' יודע שעל מקוה בשבת קודש בבוקר חייבים לילך עד כדי מסירת נפש, ולא הי' מציאות כזה מלפנים שלא ילכו במקוה בשב"ק בבוקר, ומי שזלזל בזה הי' פורק עול וקל, לא הי' מושג לבר ישראל לומר נשמת כל חי בלי טבילה במקוה, ובעוה"ר – איני רוצה לקטרג על עם ישראל אבל האמת חייבין לומר – שנתרשל מאד מאד ענין זה, וקיים הזנחה גדולה בינינו אפי' אצל אברכים מלילך למקוה בשב"ק בבוקר.

וזאת לפנים בישראל שכל אחד ואחד אף שהי' יודע ומרגיש היכן הוא אוהו ביהדות ועד כמה הוא מרוחק מלעבוד את ה' כראוי, מכל מקום הי' קיים הרצון

להתעלות ולעלות בעבודת השי"ת וכ"א הי' דוחק עצמו באיזה אופן שהוא להטהר ולהתקדש עכ"פ במקוה מדי יום ביומו, כולי האי ואולי אזכה בזה לקנות יראת שמים, והי' עושין כמה פעולות לטובה לא להיות עומד במצב שהוא אלא לילך מעלה מעלה, משא"כ בזמנינו, כל דרך איש ישר בעיניו, ומסתפק עצמו כמו שהוא הולך כבר, ואומר לנפשו שלום יהי לי, זהו החורבן של דורנו שגורם להרבה ירידות ושפלות, מר לי מר, אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר.

והתבוננתי הרבה בזה, על מה עשה ה' ככה, שלא יהי' לבני הנעורים שבזמנינו רגש דקדושה לטבילה במקוה, והלא מסברא הי' צריך להיות להיפך, המקואות נקיים ומהודרים ביותר, בכמה מיני קעמיקל"ס שנותנין לתוך המים לסננו מכל סיג ולכלוך, כמו כן בכל מקוה נמצאים מקלחת (שויע"ר) חמים ובורית, וכל א' מביא ג"כ מן ההדיוט, ולמה נתרשל כ"כ ענין זה, הלא הנני זוכר בימי נעורי שהיינו רגילים במקוה בכל יום כדבר פשוט מאד, כמו שלובשין כובע, והיום נעשה מין קרירות בזה, מהו הסיבה בזה.

ואמרתי ועיני ע"פ מה שהקדמתי מענין מבזה את הבגדים, דהנה בדרך כלל נעשה המקוה היום בעיני האנשים מקום מגושם, תחת שמטרת המקוה יהא כדי לקבל שם תוספת טהרת הנפש, נעשה מקום לטהרת הגוף, הרבה מהולכים למקוה, עיקר המטרה הוא לקבל מקלחת חמה וטוב, ולצחצח הגוף במינים ממינים שונים, ומוכרח אני להעלות בפי כל הדרגות שיש בזה, וג' מדרגות שונות יש כאן, יש מי שהולך למקוה תחלה, ואח"כ הולך למקלחת כדי שח"ו לא יטמא ממי המקוה המלוכלכים והטמאים, רח"ל מהאי דעתא, אבל כן הוא המציאות.

ויש ג"כ מי שהולך לחדר המקוה, אבל אינו מסתכל כלל על מקום בור הטבילה וכל מטרתו הוא למקלחת, ולא יותר, ובאמת הולך הוא לבית המרחץ, ולדאבנו המרחץ הוא במקום בור הטבילות, אבל המקוה אינו מעלה ולא מוריד אצלו כי העיקר הוא המקלחת.

ויש גם מי שמטרתו הוא לשניהם – וכמו רוב האנשים – הן לטבילה במקוה, והן לנקות הגוף, אך גם מאלו יש הרבה שמפחדים מאד שהמקוה לא יקלקל העבודה הקשה של ניקוי הגוף, ורגע כמימרא נכנסים ויוצאים בפחד ומורא מבור הטבילה, כאילו הוא מקום מטונף ומבוזה ח"ו.

ודרך הנכונה והישרה הם אותם האנשים שעיקר כוונתם הוא לטהרת הנפש, ולפעמים שמרגישים לעת הצורך הם מנקים גם את גופם.

והתבוננתי בזה ואומר דלדרגא ב' אינני מדבר כלל ואין לי עסק עם אנשים כאלו שאין הולכים כלל לטבילה ודברו הוא לנוכח דרגא הא' וג' שאליהם תטוף מלתי.

לדאבוננו תחת שהמקוה יהי נערץ ומקודש בעיני כל מי שבשם ישראל יכונה, נעשה למקום בזוי ומגועל רח"ל בהתנהגות האנשים השוהים שמה שלא לשם קדושה, ומי המקוה הוא בזוי ומבוזה בעיני רבים, למקום מלוכלך ומגועל, אע"ג שגם מצד נקיות המקואות שבזמנינו הם משוכללים יותר אלף פעמים ממה שהי מדורות שלפנינו, מכל מקום תמוהים הדברים, שפוחדים מאד ממי המקוה, ומנסים לצחצח עצמו ממי המקוה שנפלו על גופו, ולכלכוהו רח"ל, ויש גם שהולכים לטבילה מקודם משום גירסא דינקותא שזוכר מימי נעוריו שיש איזה ענין לטבול עצמו במקוה, ויודע שכן הי' נוהגים אבותיו לטבול במקוה, אמנם השמר והזהר אם מי המקוה ישארו על גופו, והוא אין ורץ כמבוהל משם אל המקלחת בכל מיני חומרי ניקוי לנקות את גופו ממי הטבילה.

והדברים תמוהים מאד, וכי מהמאכל שהכין השחור עם ידיו המזוהמות, וצפרניו המגועלות, אין שום אחד שמונע עצמו מלאכול, ואף שיודע שהמזונות היפים מרהיבים עין, ושאר מאכלים שתאווה היא לעינים ונחמד למראה, נעשים על ידי ערלים שלא רחצו ולא ניקו, ועושים מעשיהם במחשך, ואעפ"כ אוכלו בתיאבון גדול זולל וסובא, ומזה אינו עולה על דעתו שהוא גועל נפש, משא"כ מי המקוה המקודש בכל מיני קדושות, וגם בגשמיות הוא נקי בדרך כלל, הוא בזוי ומבוזה בעיניו.

ברור שהתנהגות כזו אינו מביא קדושה לאדם, דוגמת מה שמצינו בבגדים גבי דוד המלך, כיון שנעשה מבוזה בעיניו לא יחם לו, וממילא כיון שאינו מטהרו, שוב הוא בזוי בעיניו, כי באמת אינו מרגיש שום קדושה אחר הטבילה, כי לא עלתה בידו כלום, והוא טובל ושרץ בידו, ונמשך מזה שכל היום דוה, משוקעים ראשם ורובם בכל מיני לכלוך וטומאה וזוהמת השוק השם ישמרנו, ומי גרם כל אלה, המקלחת והבורית וכל חומרי ניקוי למיניהם, בזה הראה זלזול עצום למקוה, מתעלם עצמו ממאמר ר' עקיבא מה מקוה מטהר את הטמאים, ורח"ל גורם

להמשיך על עצמו דינים וצרות, ומי יודע כמה היו חוסכים עצמם צער ועגמו"נ אם היו נזהרים לכבד ענין של טבילה במקוה.

איך נהיתה דבר כזה שבחור לא ילך למקוה?, אם אינם מתרגלים בימי הנעורים להקפיד על טבילה במקוה, אז גם כי יזקין לא יסור ממנה, ולא ידע מה זה קצת התאמצות למקוה, ולמסור נפשו על זה, משא"כ כשירגיל עצמו בימי נעוריו לזה, ישאר אצלו קביעא וקיימא לעולמי עד.

גודל מעלת המקוה ידוע, הובא בספרים בשם הגה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע שיש במקוה קליפה שהוא יונק מזה שמדברים שם בשבת קודש בבוקר, מקוה הוא הכנעה וביטול כמובא בבני יששכר, שזהו התתק"ס לוגין לבטל כל הי"ו יסודות, ונעשים ברי' חדשה, וזהו סוד פשיטת ולבישת הבגדים, שפושטין עצמם ממצב הקודם ומקבלין רוח טהרה.

דכירנא כד הווינא יתבי בין כותלי ביהמ"ד בימי בחרותי, כמה היו הבחורים מתלהבים ורותחין בענין המקוה, כמה טבילות לטבול, יש שהביאו ראי' על ד' טבילות, ויש שציינו לספרי קודש על ז' טבילות, ט' טבילות וכו', יש שהיו נוהגין לטבול בכל ער"ש ש"י טבילות, היו מתבוננים במנהגי צדיקים במקוה, ולא ידענו כלל מכל הטינופת והזוהמא שסובב היום את ההולך למקוה, כל מיני בורית וספרע"י למיניהם, בושני מלבטא בשפתים במקום קדוש כזה כל השמות,

אי' מהגה"ק רבי שלמה קלוגער זצ"ל על מה דאי' אין חי' רעה שולטת באדם אלא אם כן נדמה לו כבהמה, דמטעם זה עשה ה' שחי' יטרוף את הבהמה, כדי שבאופן שיחטא האדם יעלה עליו צורת בהמה ואז יטרפנו החי', משא"כ לעת"ל שיהי' ומלאה הארץ דעה את ה', כ' וגר זאב עם כבש ונמר עם גבי ירבוץ ואריה כבקר יאכל תבן, ששוב לא יצטרך עוד דבר זה שהחי' יטרוף את הבהמה ע"כ, ולעניננו מה יועיל לו להבחור שינקה עצמו בכל מיני חומרי ניקוי, הלא אם הוא מלוכלך בחטאים עדיין נחקק על צורתו צורת בהמה, ולא יועיל לו שום סלסול השערות והפאות מלפניו ומלאחריו, ויפוי עורו לנקות מעליו צורת הבהמה, וממה הוא מתירא ממי המקוה שלא יתלכלך, תפחד מהשי"ת ולא תפחוד מהמקוה. משא"כ בחור המתנהג ביר"ש הכרת פניו ענתה בו כי הוא זרע ברך ה',

מקוה ישראל ה' מושיעו בעת צרה, מקוה הוא מושיע ומגן מכל מיני צרות ופגעים, אם רוצים שהמקוה יועיל לעזרה מכל הדברים הקשים העוברים על כל

א' צריכים לכבדו ביתר שאת ולהתנהג בו בקדושה. קצת רגש דקדושה, קצת נשמה, אין לנו השגה במעלת וקדושת המקוה כמה הוא שומר את האדם מכל מיני צרות וחלאים, ועד כמה הוא מקדש ומטהר, זכה נעשית לו סם החיים.

לפני שנים רבות שהה ישיבתנו הק' בימות הקיץ בקאלאני הנקרא סקאפ"ס בפאלסבורג, לא הי' לנו אז מקוה על אתר, והצטרכו בכל יום לילך רגלי מרחק רב לסווימינג פו"ל, כולם כאחד צעדו עלי דרך ביחד, ולא אשכח עד היום מחזה הוד שנתהווה שם מדי יום ביומו, שרובם ככולם שהו מתחלת הפשטת הבגדים עד גמר הלבישה לא יותר מחמשה או ששה מינוט, והיו הבחורים מתגרים זה בזה מי שיוכל לעשות המקוה במהירות יותר, ולא הי' מתאונן אף אחד על המקוה אף שלא הי' חם כ"כ, ככה הי' לפני מספר שנים כאן באמריקא.

הלא כל א' רוצה לראות דורות ישרים ומבורכים, ואם האב כבר נראה כל כך יבש, היאך יהיו נראים הצאצאים, הלא אף א' מכס אינו רוצה שח"ו א' מבניו יסור מדרך הישר רחמנא ליצלן, וזכנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, זה מה שכל א' רוצה, וזה הדבר הגדול ביותר שכל א' מאחל לעצמו, מלחמה לה' בעמלק מדור דור, עמלק רצה להפסיק המשך הדורות, אמנם כל א' מאתנו רוצה שהדורות יתמשך ביתר שאת, ובכן הנני שואל ומתמה, אם מקילין כ"כ בטבילה במקוה, היאך יתראו דורותיו, וכל א' צריך לקבוע בעצמו לחיוב גמור לילך במקוה בכל יום כמו הנחת תפלין, ועצה היעוצה לזה, הוא לדלג המקלחת מפעם לפעם, כל א' יודע בעצמו עד כמה הוא נחוץ לו, ועד כמה הוא יכול לוותר על זה, כדי שיהי' הליכתו למקוה למטרה אחת רק לטהר ולקדש עצמו, מצות צריכות כוונה, וכונתי הוא אך ורק להתקדש ולהטהר במי המקוה.

אי' מהרבי ר' בער זי"ע קומה הוא אותיות מקו"ה, קומה עזרתה לנו, על ידי המקוה באים ישועות, עזרתה לנו גימט' אלקי"ם שזה עוזר לבטל מדת הדין, מקוה יש לו כח נורא ונפלא שאין לנו השגה, עדיין צעירים לימים אתם, אם תתרגלו בזה יהי' לכם לתועלת לעתיד, ח"ו לדלג על טבילה במקוה שב"ק בבוקר, טבילה במקוה ממשוך על האדם טהרה עליונה, בערב שבת ממושיכים נפש רוח ונשמה, כמו כן בשב"ק בבוקר בא עוה"פ נפש רוח ונשמה, ועל כוונה זו צריך להיות הטבילה במקוה.

רצוני לומר דבר חריף ונחרץ, ומסתפינא מלומר לכן אומר ברמיזה, הלא תדעו שאחר מאה ועשרים שנה, מניחים את האדם בחדר לפני הקבורה ועושין לו שם כל צרכו ומלבישין אותו וטובלין אותו, וחוששני מאד שמי שזלזל במקוה בחייו והי' בזוי ומבוזה בעיניו, מי יודע אם לעת כזאת יועיל לו טבילה זו לסלק מעליו הקליפות והמקטריגים העומדים מוכן לקרוע את האדם, המקוה שומר את האדם מכל הקליפות והמזיקין, ואם בחייו הי' נזהר בטבילה ביותרת הכבוד, יועיל לו להיות נשמר אחר מאה ועשרים שנה, משא"כ להיפך איני רוצה לסיים.

ובזה יתבאר גם ענין המרגלים, שנענשו שלא לראות בבנין הארץ, כיון שזלזלו בה, ולא נהגו בה בכבוד לא זכו לראות בעיניהם ביאת הארץ וכיבוש הארץ וירושה וישיבה, רק במדבר הזה יתמו, וע"ד שמצינו גבי הבגדים שכל מה שהאדם מזלזל בו אינו זוכה להנות ממנו, ולכן לא זכו ישראל ליהנות מפרי' ולשבוע מטובה.

ואסיים את דברי בברכה, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, אי' מהבעש"ט שמקוה מועיל אף אם יש לו פניות שסוף סוף נטהר גופו במי המקוה, כמו צדקה אף אם הוא שלא לשמה מועיל לו המצוה כיון שהעני נהנה סוף סוף, אבל עכ"פ צריכין לנהוג שם בדרך כבוד ולא בזלזול, ואז אף אם הטבילה הי' שלא לשמה מועיל לו בכל דבר, השקיפה ממעון קדשך מין השמים וברך הוא ר"ת מקו"ה, בזכות המקוה ישקיף הקב"ה וירא בעמו ישראל, וברך את עמך ישראל, בכל מיני ישועות, וכ"א יקבל על עצמו בלי נדר ובלי קבלה לילך למקוה בכל יום, ויתאמץ שלא לדלג אף יום אחד, לבד מסיבת אונס שרחמנא פטרי', אבל ח"ו לזלזל במזיד ובפרט ביום הקריאה ובשב"ק, ואז יזכו להמתקת הדינים וכל טוב ונזכה לקבל פני משיח צדקנו באנפא נהירין במהרה דידן, אכ"ר.

בגודל מעלת המקוה

על שדשה דברים המקוה עומד

סיפר לי הרב החסיד ר' דוד עסטרייכער שליט"א דבשנת תש"ו ביקר הגה"צ האדמו"ר מסקווירא זי"ע בעיר דעברעצין, ושמע ממנו מה שאמר בשם דו"ז הרב הק' ר' דוד מטאלנע זי"ע ג' טעמים מחשיבות וכוונת המקוה, א' פושטין עצמם ומלבישים עצמם (נראה הכונה ע"ד הפסוק זכרי ג' ד', הסירו הבגדים הצואים וגו' והלבש אותך מחלצות), ב' שיתבונן האדם שמים יכולים לטהר אותו, אז מהו כבר כל האדם, (הכוונה שאם למעט מים יש כח לטהרו יש לאדם ללמוד מזה אך שהוא כאין וכאפס), ג' רוח אלקים מרחפת על פני המים, והרוחות אינם יכולים ליכנס במים. (הכונה שהקליפות והמקטריגים והדינים אין להם שליטה במים, כמבואר במס' סנהדרין) ע"כ.

רבה מיאז הגר"מ ניישראם להתנגב בארונטית נקי' ושמעתי עוד מאת מוהר"ר פייוול בוכינגער הי"ו מעיר סקווירא, שהי' משב"ק אצל ש"ב הגה"צ ר' משה ניישלאס זצ"ל אב"ד סערדעהאלי ושיכון סקווירא, שכידוע מסר נפשו מאד על עניני מקואות והליכה למקוה, והי' מהדר לטבול במקוה מעין, ובסוף ימיו כשהי' כבר חלש מאד, לא הי' יכול עוד בעצמו לילך לטבילה, והוצרך לסעד ולתומך, ובמסי"נ ממש טבל א"ע, ופעם כשיצא מבור הטבילה והביאו לו אלונטית נקי' להתנגב, מיאן להשתמש בזה, ואמר שרוצה להשתמש רק באלונטית רטובה ומלוכלכת שהשתמשו בו אתמול שזה טהור וקדוש, ואכן הביאו לו אלונטית משומשת, וקינח בו את פניו וזקנו.

שיחות ומאמרים

פנינים יקרים, רעיונות נבחרים, ביני עמודי דגירסא נאמרים

לוח, חמנס מגודל ענותותו לא רזה משה לעלות צמעלות העליונות צמושכלות הרמזים והסודות מהפסוקים האלו כמו צשאר התורה כדי שלא יראה ויצין את כחו וגדלו, אך הלך צתוס צפירוש היותר פשוט, אצל ר' עקיבא ירד לעומקי הסודות הנפלאים היוצאים גם מפסוקים האלו המדברים צשצחו של משה רבינו ע"ה, וצזכ לדקו דצרי חז"ל דצרים שלא נגלו למשה רבינו ע"ה נגלו לר"ע לא שר"ע גדול ממנו עכל"ק.

היוצא מדצרי, שסודו של כמה פרשיות צתורה נגלו לר' עקיבא ולא למשה, מטעם שמה רבינו לא רזה להתעמק ולהצונן צתעלומותיה מפאת גודל ענותותו, ולא שר' עקיבא הי' גדול ממשה, רק משה רבינו מדעתא דנפשי' עצד שלא להשיג הסודות והרמזים צפסוקים אלו.

והנה אי' צספה"ק שר' שמעון צן יוחאי הי' נשמת משה רבינו, ורמז רמזו ל"ג צעומ"ר גימ' מש"ה, ולהכי מוצן מה שתיקן הפייטן, ידע סוד הנסתרות וגו', גלה מדרש הנעלם וגו', כי כמו שלמשה רבינו נחגלה כל התורה כולה צשלימותה כשקבלה

ידוע לן שהתנח הקדוש רבי עקיבא נהרג על קדושת שמו יתצרך צליל יוס הכיפורים כמצואר צמדרש (ילקוט שמעוני, משלי, ט) ע"כ ספחנו כאן שני מאמרים נפלאים צענינו של התנח אלקי רבי עקיבא.

אמרו חז"ל (גיטין ס"ז). וכן אמר ר"ש לתלמידיו צניי שנו מדותי שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של ר' עקיבא.

ויש לפרש צהקדם מש"כ התפארת שלמה (צפרשתן) לפרש מש"כ צמדרש דצרים שלא נגלו למשה רבינו ע"ה נגלו לר' עקיבא, ולכאורה היתכן שר' עקיבא רזה יותר ממשה רבינו שהוא הי' אדון כל הנביאים, י"ל שהתורה העידה על משה שהוא הי' ענו מכל האדם, ומפרשת שמות עד סוף התורה כמעט חצי התורה מלאה ממנו וכאשר כ' משה רבינו ע"ה את התורה מפיו של הקצ"ה, וצצואו לפסוקים האלו המדברים צשצחו של משה דהיינו פסוק כאשר ידבר איש אל רעהו, וצפסוקים האלו צפרשת צבעלותך לא כן עצדי משה צכל ציתי נאמן הוא וגו' פה אל פה אדצר צו וכדו', ומחמת כי פי ה' דיצר אליו ההכרח הציאו לכתוב את כל אשר

מסיני, ואף מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש וכו', כמו כן נמי לרשב"י שהי' נשמת משה רבינו לא נופל הוא ממנו לידע כל הסודות הנסתרים והנעלמים.

אמנם לפי האמור לעיל יתכן לומר, דאע"ג דמשה רבינו עלמו לא התצונן צמושכלות והסודות הרמוזים בפסוקים שמדברים בשבחו ומפליגים צמעלתו מפאת גודל ענותותו, חולם רשב"י שפיר ידע והצין אף צזה, ממה שלמד חלל ר' עקיבא רבו, שלו נגלו כל תעלומות שלא התצונן צהם משה רבינו וכנ"ל, וזהו דקאמר שנו מדותי שמדותי תרומות וכו', ור"ל שכל מה שנגלה צתורה ממדתו של משה, ולא נשנה היטב ע"י משה, מ"מ ע"י ר"ש נשלם כל הענין, ממה שלמד מר' עקיבא, וז"ש שמדותי תרומות מתרומת מדותיו של ר' עקיבא.

(יום ב' פ' בהעלותך תש"ע קודם התפלה בלימוד

ספה"ק תפארת שלמה)

* * *

אמרו חז"ל דברים שלא נגלו למשה רבינו נגלו לר' עקיבא, והגם הלום יפלא דצר צזה, וכי ר' עקיבא הי' גדול ממשה רבינו אדון כל הנביאים שדיבר עם השי"ת פנים אל פנים.

ויתבאר צהקדם מש"כ האור לשמים (פ' חקת ד"ה ומשם צארה צא"ד) לפרש מ"ש חז"ל (מנחות כ"ט:) אדם

אחד יש שעתיד להיות צסוף כמה דורות ועקיבא צן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות ע"כ, דמ"ש קוץ וקוץ היינו הקוליס והדרדרים שעמדו צדרכו של ר' עקיבא, שהי' ממשפחת גרים, והולרך לייגע עלמו להוליא ממנו כל הקוליס שנאחזו צסבך ולטהר ולנקות עלמו מכל סיג, וזל"ק, כל הנשמות הקדושת והגדולות הקצ"ה נועט אותם צמקום עומק הקליפות כדי להכניעם ולצרר הנילוות קדושות שנשארו צתוכס צעת שצירת הכלים, כמו אצרהס הי' צן תרח שהי' ראש לעוצדי ע"ז, וגם רע"ק הי' ממשפחת גרים, ועל ידי זה כשרצה לעצוד הי' הי' קשה לו מעשה אצותיו כקוליס ודרדרים וכו' וזהו פי' על כל קוץ וקוץ ממה שעקאו אותו כקוליס וצרקנים נעשה מזה תילי תילין של הלכות עיי"ש עוד צדצריו הק'.

והענין הוא כ' ר' עקיבא הי' צן גרים והי' נדצק צקרצו הזוכמא של אצותיו, והוטצע ממעשיהם הרעים, והוצק להרצה עירחות ויגיעות כדי לשרש מקרצו מה שכודצק צו מהם, לצטש ולזכך את גופו, ולהאירה צאספלקריא המאירה, וזהו הי' כל עסקו של ר' עקיבא צעמילות ויגיעות כל הימים, וידוע שהצצרי חיים זי"ע הי' רגיל לומר מפעם לפעם צשס "דער הייליגער פאטאלקרי" שהי'

מתאונן ואמר "מה נעשה עם העריפה'נעס גוף", שזה הי' צעכרו על שגולד לגויס שהועצו צו מזוהמתס ושמה על שנלרף צכור האש, לסלק מעליו המסך המצדיל שיוכל לחזות צאור פני מלך חיים.

ועי' באמרי נועס (בחקותי) שכ' לפרש מ"ש רש"י שתיביו עמלים צתורה, שהוא מלשון עמילן של טצחים שמונה תוך הקדירה לשאוצ הזוכמא, ה"נ העמילות צתורה, הוא מסלק ומסיר כל הזוכמא מן האדם שיוכל לקיים אח"כ תורה ומצוות צשלימות עיי"ש.

וי"ש לרמזו צמה שאמר ר' עקיבא לתלמידיו כשהוליו אותו להריגה "כל ימי הייתי מלעטר" ור"ל דכל ימי הי' מלעטר עצמו לסלק ממנו החומר המונע צו מלראות צאור פני מלך חיים.

ובל' זה הי' אלל ר' עקיבא שהי' ממשפחת גרים, משא"כ משה רבינו, שגשמתו כתלג חיור, וערשו הי' מוטל צצית גדולי הדור, וגופו הי' קדוש מיוס הוולדו, והי' לו שמירה יתירה ממעל כדמנינו בקראי, צפרשת צתי צת פרעה, לא הי' לריך כ"כ להתיגע לצכך גופו ונשמתו, ולא הי' לו אותו היגיעה והעמילות של ר' עקיבא שלא הי' נלרך לזה.

והנה כ' החת"ס (צכר דף ע"ה, עה"פ וערי הלויס), לפרש מש"כ

ושדה מרגש עריהס לא ימכר כי אחזת עולם היא להס, דהיינו שאף ע"ג שהמחזיקי תורה יחלקו עם הת"ח צתורתו מכל צמה שסוצלים הת"ח גלות וגירושים מעיר לעיר ללמוד תורה זה שכר הגירושים יהי' לו לצדו ואין לזר עמו, וזה מגרש הלויס צמה שהתלמידים מגורשים וגולים מאונא לאונא זה לא ימכר, כי אחזת עולם היא להס לצדס ולא יצא אחר ציניהס עכ"ד.

ובמוצא דצריו אנו למדיו, כי שכר לימוד התורה לחוד, ושכר העמילות לחוד, ולא ראי זה כראי זה, צשכר התורה יש גס גס להמחזיקים והתומכים, ושכר העמילות אין לזר חלק ונחלה צו, ונקדים עוד מש"כ צחי' חת"ס (חולין קמ"צ) וז"ל כי לפעמים אינו משיג האמת עד אחר מחשצות רצות ועיונים עוקיס כי מן הי' עת לחך חפץ מתי יוליא חיודש זה, וימלא סצרא שו וכד' ילפין לישרים תושי' שהקצ"ה לופן ועומן התושי' עד זמנה והיינו פריו יתן צעתו, ומ"מ ועלכו לא יצול, כל הסצרות והס"ד והכו"א שעלה צדעתו צתחלה לא ישצו ריקס לגמרי כי יש צהס אור הי', וכל אשר יעשה ילליח אס אומר צ' או ג' אופניס הכל אמת, כי כל אשר יעשה ילליח כי כמו האילן שעושה כמה פירות וכולס עוצ למאכל ונחמד למראה, הי'נ כל אשר יעשה ילליח ע"כ.

מאמר יד תחת יד

איתא צספרים תשר"י נוט' תפילין
ש"ל יד – ש"ל ר"אש, ול"צ כוונת רמז
הלז.

גראח צהקדס עוצדא דהוב צחסיד
ח' שנסע לרצו הרה"ק מלאנז זי"ע,
עודו נוסע צדרכו והגיע יום הגדול
והנורא "ראש השנה" והולך להשאר
על ר"ה צעיר גור, אלל הרה"ק
החידושי הרי"ם זי"ע.

בליל ראש השנה אלל שולחן העבור,
הגיד הרה"ק הני"ל דצרי תורה על
ענין חלות עגולות הנקרא ראדי"ש
שנוהגין לאכול צליל זה, והאריך
צרמזים נשגזים.

אח"ב כשצא החסיד לרצו הרה"ק
מלאנז, שאלו רצו חיזה ד"ת הגיד
הרה"ק מגור, ענה החסיד צאופן
ציעול מכיון שלא הי' רגיל לשמוע
תורות כאלה, והיו לפלא צעיניו.

הגיב הרה"ק מלאנז, האס הנך מניח
תפילין, הלא צתפלין ישנס ד' פרשיות,
ואלל תפלין מלינו שנקראו טעפ"ת
(שמות יג, עז), כמו שציאר רש"י
(שם) דטע צכתפי שתיס, ופ"ת
צאפרקי שתיס, מזה רואיס שכל מלה
אפילו צלע"ז ילפינן מיני' דצריס
הרצה, וע"כ לא תתמה על הרה"ק
מגור שהאריך צציאור תיבת ראדי"ש.

ועפ"י דרכו צקודש נוכל להוסף
דכמו כן כל מלה שיכודי מוליח מפיו
הוא ענין גדול למאוד, ופועל גדולות

המורם מדצריו חלה, דשום יגיעה
של הת"ח חינו נופל לעמיון והכל הוא
צכלל תורת חמת, ויצח על שכרו
השמור לו לעת"ל, חמנס לפי דצרי
החת"ס הני"ל יתכן לומר, דהן חמת
שהמחזיק תורה יקבל פרס על לימוד
התורה של הת"ח, אצל כל היגיעות
שלו, הן הרו"ח והס"ד, ועלס
העמילות צתורה היתירה על חצירו,
נכלל צכלל מגרש ערי הלויס ששכרו
שמור לו לצד ואין לזר חלק ונחלה צו.

ובין האמור ניתן לפרש דצרי המדרש
צפתח דצרינו, דמה שלא נגלה למשה
נגלה לר' עקיבא, והוא לפי דרכו כי
ר' עקיבא הוצק לעמל ויגיעה יתירה
ממשה רצינו, וד"ז הוא חשוב לעלמו
ואינו נכלל עם עלס לימוד התורה,
וצעמילות התורה זכה רע"ק להשיג
צחי' יתירה על משה רצינו שלא
הולך כ"כ לזה, והי' שמור לקדשו
צגוף ונשמה מיוס הוולדו. (ויש
להעיר כל מש"כ כאן חינו ענין למה
שכ' צספה"ק שמרע"ה נולד צטצטו
צמדות רעות, והאריכו צזה הרצה
לכאן ולכאן ואכמ"ל, דכאן איירינן רק
צענין עמילות התורה שלא הולכה
כ"כ למשה שנולד צגוף ונשמה קדושה
לאצותיו הק').

(יום ב' פ' בהעלותך תש"ע קודם התפלה בלימוד

ספה"ק תפארת שלמה)

ונלורות בשמי מעל, אפילו דיבורים שנאמרו בלשונות פשוטים, עושים רושם גדול במרום.

לפי זה תבין הרמז הנ"ל, דבחודש תשרי אנו מרבים בתפילות ואמירות, ועלינו לדעת שכל מלה ומלה היוצא מפיו נתקבלים למעלה וככל היוצא מפיו יעשה, וענין זה הרי מלינו בתפילין דאף "מלה" פשוטה דרשינן מיניו בתוכ"ק, ולכן הרמז בתשר"י נוטריקון תפילין של יד ותפילין של ראש.

[א"ה:] כשהגיד רבינו שליט"א פירוש זה אל הרה"ח המרומם רבי פנחס דוד שווארעץ ז"ל כשהלך לבקרו בחליו ל"ע, הוסיף הרה"ח הנ"ל רמיזא דמילתא, דתיבת ראד"ש נוטריקון רא"ש י"ד, כמצואר לעיל הסיפור של הרה"ק מלאנז ז"ע].

*

באופן אחר נראה לבאר הרמז, עפ"י מה דאיתא בגמ' (מנחות ל"ו ע"א) סח צין תפילה לתפילה עצירה היא צידו חוזר עליה מערכי המלחמה.

פירוש נחמד בדברי הגמ' הללו אמר הג"ר לייבוש נאענזאבן ז"ל [אציו של הגאון השואל ומשיב ז"ל]ן בעמח"ס בית אל, דתפילין של י"ד קאי על חלק המעשה מעש"י יד"י להתפאר, ותפילין של רא"ש רומז על חלק המחשבה שבראשו שהנשמה עצמוהי. וכדבר הזה הוא בהליכה למלחמה, יש

שר הלצח העומד בראש הגדוד והוא משמש כ"מוח" המארגן ומעבד עלות א"ך ללחום עם השונא, והחיילים הם מקיימים הוראותיו בפועל.

והנה ידוע טענת אפיקורסים דעיקר הוא להיות יהודי בלב צינו לצין עלמו ואין צורך לעשות מצוות ומעש"ט בפועל ח"ו. וכן ישנם העווענים להיפוך דעיקר הוא המעשה החילונית אף שאין מכוונים כראוי, ושניהם שקר ענה צפיהם, דעבודת השי"ת צריך להיות צין במחשבה וצין במעשה, ושנים יסעו.

ובזה פי' הגאון ז"ל דהסח צין תפילה לתפילה, היינו שמפסיק ומחלק צין תפילין של יד היינו עשיי, וצין תפילין של ראש היינו ענין המחשבה, וסובר דדעתו שדי לאחד מהם, אז אינו יכול להיות מעורכי מלחמה, מכיון לערוך ולהנהיג מלחמה כצידה צריכים לשניהם לשר הלצח ולחנשי החיל.

בדרך זה פי' הגב"ל ממישקאלן ז"ל בספרו יגל יעקב, כי תלך למלחמה על אויבך (דברים כא, י), כדי להלחם עם השונא, ונתנו ה' חלקך ציד"ך, מוכרח להיות ג"כ ענין הידים הרומז על העשייה בפועל.

ולפיכך בחודש תשר"י המיוסד על תשובה ותיקון המעשים, מוטל עלינו להתנהג בשני חלקי העבודה, הן המחשבה וכוונה, והן עשיית המצוות

משה ונטלן דסמיך ליה ומשה יקח
את האהל ע"כ.

ואי' זשס הגאון ר' מנחם מענדל
משקלאצ ז"ל (תלמיד הגר"א)
דזשעת הנחת תפלין זוכה כל אי'
מישראל לזחי' נעשה וגשמע, בהנחת
תפלין של יד מקבל הארה של נעשה,
ובהנחת השל ראש נשפע ההארה של
נשמע ע"כ. וזכו השני כתרים שקבלו
ישראל על הר סיני והתנללו אח"כ
את עדים זחטא העגל וקיבלם משה
רבינו. וא"ש עס מש"כ צספה"ק
ליקוטי מוהר"ן (סי' ל"ו אות ו')
שמשה רבינו זכה לאור התפלין עיי"ש
ולעניינו הוא ע"ד זה שקיבל מצני
ישראל הכתרים שנתעטרו צמתן תורה
ונתערטלו זחטא העגל.

ובענין זה כ' האר"י הק' (פרי עין
חיים שער השצת פרק ח') לפרש מה
שאומרים צתפלת שחרית של שצת,
ישמח משה צמתנת חלקו, וז"ל
כשעלה אל ההר לקבל את התורה
נתנו לו חלק חלקים של אור וכו'
וכשעשו ישראל את העגל נאצדו ממנו
צעון ישראל ואז נשאר לו חלק אי'
צלצד מכל האלק חלקים, לכן אי'
דויקרא זעירא, ואמנס משה לא חטא
שיאצדו ממנו רק צעון ישראל היה
זה, ולכן הקצ"ה השלים אותם אליו
מעל ישראל והם האותיות והכתרים
שסם עדיין של ישראל שנתנלו מהם
צחורצ, ונעלם משה אח"כ להשלים
מה שנחסר לו צעצורם, ואמנס צכל

ומעשים טובים צפועל, ושפיר רמז
תפלין של יד ותפלין של ראש צתיצת
תשר"י, וילכו שניהם יחדיו.

(יום ג' נצבים תשס"ח)

* * *

מאמר ויקר זו תפלין

ומדי דברנו בענין מצות תפלין
אכתוב לך עוד דבר נפלא

ב' העטרת זקנים שצריך לכוון צשעת
הנחת תפלין על הצ' שיני'ן שהם
צגימ' ת"ר, ועוד צ"פ ש"ש הוא
מספר שש, ועוד ז' קוין של הצ'
שינין, הם ציחד תרי"ג, ואס לא כוון
כן הרי זה כמניח אצנים ע"כ. ול"צ
למה השווה המניח תפלין צלי כונה
זו כמניח אצנים ולא כ' סתמא דהוי
כמי שלא הניחם.

ונקדים הידוע מחז"ל (שצת פ"ח).
דרש ר' סימאי צשעה שהקדימו
ישראל נעשה לנשמע צאו ששים ריבוא
של מלאכי השרת לכל אחד ואחד
מישראל קשרו לו שני כתרים אחד
כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע וכיון
שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים
ריבוא מלאכי חבלה ופירקום שנאמר
ויתנללו צני ישראל את עדים מהר
צורצ א"ר חמא צר' חגינא צחורצ
טענו צחורצ פרקו צחורצ טענו
כדאמרן צחורצ פרקו דכתיב ויתנללו
צני ישראל וגו' א"ר יוחנן וכולן זכה

כל מדרגת התפלין בשלימותה של כל ישראל ציחד, ולרמז זה הראה לו הקצ"ה "קשר של תפלין" להורות כי המקשר והמאחד כל כלל ישראל עם דרגת התפלין שלו לעומת כל ישראל שנתערטלו מפא"רס.

ועל כן נמי "קרן עור פניו" שהוא אור התפלין, וממנו נמי נמשך אליו היראה גדולה, כמ"ש חז"ל לגבי משה מילתא זוטרתא הוא, דהלל בתפלין דרשו חז"ל (צרכות ו') וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אלו תפלין שצראש, וזכך אחרי שמשך רצינו נתעלה צמעלות רמות צסוד התפלין, זכה ליראה גדולה צלי גבול ותכלית.

ועוד זאת אדרוש לך, דמדצרי האר"י יוצא לנו דמה שאומרים בתפלה כליל תפאר"ת צראשו נתת לו, היינו סוד כתר של נעשה ונשמע, שלפי"ד הג"ל הוא סוד התפלין, וזכה יוצן מ"ש הטור סי' כ"ה, וראיתי לא"א ז"ל שהיה מדקדק להניחם כשהיה מסדר הצרכות והיה מסדרם זה אחר זה עד עוטר ישראל בתפארה ואז היה מניחם ומצרך עוטר ישראל בתפארה לפי שהתפלין נקראין פאר שנא' פארך חצוש עליך ע"כ. ולפי דצרינו י"ל שצבנחת תפלין חוזר תפארתם של ישראל שהוא עדיים שנתגללו מהר חורב, וצצחי' מה מקבל כל א' דרגת נעשה ונשמע, ומטעם זה נושקין התפלין צעוטר ישראל בתפארה.

ע"ש צלילה חוזר משה לקבל חלקי חלקים שאצד, ולוקחם צסוד תוספת שצת ואז מחזיר הכתרים של ישראל להם, ומאלו הכתרים יורשים ישראל תוספת שצת.

וז"ש ישמח משה צמתנת חלקו, פי' משה שמח צמתנת חלקו כי ציום שצת נותנין למשה צמתנה אותו חלק שניטל ממנו והוא שמח צמה שהחוזר לו, וציאר הדצר ישמח, דפשיטא שישמח צו, אך הסוד הוא לומר שאינו רונה להשאיר צאותן הכתרים שלקח מישראל כי כיון שנתמלא לו חלקו הוא שמח צחלקו ואינו מתאוה לחלקן של ישראל ואז חוזר לישראל חלקם, ואינו אומר אחר שאני לא חטאתי והם חטאו וכצר זכיתי חלקם א"כ אקח את שלי ואת שלהם אמנם הוא שמח צחלקו, ומחזיר להם חלקם, כי עצד נאמן קראת לו, ולכן אותן הכתרים של ישראל שהם פקדון צידו, ומחזיר לצעליהן, וזכו כי עצד נאמן קראת לו, וציאר מהו מתנת חלקו הנזכר ואמר שהוא כליל תפארת צראשו נתת לו צעמדו לפניך על הר סיני, ונאצד ממנו צרדתו מן ההר, ושני לחות אצנים הוריד צידו ונטלו ממנו אותו הכליל תפארת, וזכו מתנת חלקו שלוקח עתה ציום השצת עכ"ל.

ובזה יש לפרש מש"כ וראית את אחורי, ופירש"י שהראה לו קשר של תפלין, והכוונה נראה דברי השתא אחר שחטאו ישראל קיבל משה מהם

שהוא כמניח אצנים, רומז על שצירת הלוחות, שאז נתגללו את עדיים מהר חורב, וגשארו צלי סוד התפלין וכוונתו הרמה, והמניח צלי כוונה, נדמה למניח אצנים, רמז להלוחות שצורות והוא נחמד מאד.

*

ובהאי ענינא נראה לפרש הכתוב שאמר דוד מלכנו ע"ה (תהלים מ"ט כ"א) אדם זיקר צל ילין נמשל כצבמות נדמו, ונראה לפרש שקאי על מלות תפלין הרמוז צתיצת זיק"ר, כמו שדרשו חז"ל ויקר אלו תפלין, שאמר המשורר, אדם זיקר צל ילין, שאם מניח תפלין צלי הצנה, נמשל כצבמות נדמו, והטעם שנמשל כצבמה, הוא משום דעלם התפלין נעשו מעור של צבמה, רק שהכוונה לשם מלות תפלין, מעלה אותה לקדושה, לצתים ורלועות המקודשים בקדושת התפלין, משא"כ צלי כונה הרי הם עורות פשוטים, וצדומה לזה מעוררין את האדם לומר, דכל העילוי והחשיבות שיש צתפלין שלך, הוא רק הכוונה להשים לב, למה שליוה הצורח ית' להניח תפלין מטעם האמור, אצל צלי כוונה הרי אתה נמשל כצבמה, דוגמת עור התפלין שצלי כונה הוא עור צבמה הנדרסת ללורך מנעלים ושאר דברי חול. (צעת מעמד הנחת תפלין להצ' אהרן נ"י צן הרב גבריאל געשטעטנער שליט"א מגי"ש צישיצתה"ק)

והנה כיון שכן שסוד התפלין הם נעשה ונשמע, שהם הכתרים שחוזר לכל ישראל צשצת קודש, מוצן מה דחזינן דיום השצת ומלות תפלין כחדא אזלין, והרבה צחינות שנזכרות ציום השצת יש גם צתפלין, ותחלה וראש הוא מש"כ צש"ע (או"ח סי' ל"א ס"א) שאין מניחין תפלין צשצת, והרי דשצת גופא הוא צחי תפלין, וכן מה שמלינו ששצת קודש הוא השגת הדעת, כמ"ש הקצ"ה לך והודיע"ם, וכמו כן תפלין אסור צהיסח הדע"ת. ואסור לדבר עם התפלין דברי חול, דוגמת מה שמלינו שלא יהא דיבורך של שצת כדיבורך של חול.

והנה כיון שזכינו לזה, דכל ישראל קבלו צעת קבלת התורה סוד התפלין שהם נעשה ונשמע, דעת לנצון נקל מ"ש העט"ז לכוון תרי"ג מלות צשעת הנחת תפלין, כי אז מסיני נלעוו על קבלת עול תורה ומלות, קבלו לפאר חצוש על ראשיהם מלות תפלין שהם הצ' כתרים של נעשה ונשמע, וכחדא אזלין, סוד התפלין עם תרי"ג מלות.

ובבן המניח צלי כוונה, ואינו מעלה על לבו קבלת התרי"ג מלות שהם מקושרים ומאוחדים עם התפלין, הרי הוא אוחז צמדרגת ישראל שעמדו צשעה שנתערטלו מהם, שאז ירד משה מן ההר ושיצר את הלוחות, והיו אותיות פורחות צאוויר, וגשארו לחות אצנים חלקים, דוגמת זה הוא הנחת תפלין שלו, וזהו מש"כ העט"ז,

* * *

הוא להטיל אימה ופחד על אומות העולם.

ובזה אפשר נמי לזכר מה שאומרים בלשם יחוד קודם הנחת תפלין, ומשפט מלות תפלין יתמשך עלי להיות לי חיים ארוכים ושפע קודש וכו', ולכאורה חיים ארוכים מה צעי הכא, ומנ"ל דשכר מלות תפלין הוא חיים ארוכים.

אך כשנעיין היטב תמצא דמה מזינו אל המילדות שלא יראו ממלך מזרים להרוג את הילדים והציאו ילדי ישראל לחיי העולם הזה, "ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מזרים ותחיין את הילדים", וצשכר זה קצלו צחי התפלין כנ"ל, הרי עתה עולה בקשתינו שפיר, ומשפט מלות התפלין יתמשך לעומת זה לנו חיים ארוכים כמו שמזינו שצשכר חיים ארוכים קצלו מלות תפלין, והוא נחמד.

עוד אחת י"ל בזה, שהוא ע"ד מש"כ (משלי י' כ"ז) יראת ה' תוסיף ימים, וזכנ כיון ששכר התפלין הוא יראה, ושכר היראה הוא תפלין כנ"ל, חד צדד כי סציק לזה אריכת ימים ושנים, וזהו מה שמתפללין "להיות לי חיים ארוכים".

*

ובמילתא צעמא יש להוסיף על זה, דהנה ידוע מה שנתלצטו הראשונים והאחרונים אם בני ישראל הניחו תפלין צמדצב, וראשון למקראי קודש

מאמר זכרנו לחיים

אמרו חז"ל (מגילה ע"ז): וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפלין שצראש. ויש להבין האך ילפי מכאן דאלו תפלין שצראש, הלך לא נזכר צפסוק זה שום רמז ורמיזה שקאי על התפלין, ומה לו לתפלין שצראש אלל יראה.

ונקדים מש"כ הרה"ק ר' צרוך ממעצו זי"ע (הוצא צס' צולינא דנהורא) לרמז צפסוק ויעש להם צתים שאלו הצתים של תפלין של ראש ושל יד עיי"ש ע"פ דרכו צאופן עמוק.

והנה כתיב ויהי כי יראו המילדת את האלקים ויעש להם צתים. משמעוה דצרים שעל ידי יראתם הגדולה מאלקים שלא להתחשב צדצרי פרעה, עשה להם השי"ת צתים, וכשנלרף לזה דצרי הגה"ק ר' צרוך נמצא שנמשך להם הצתים של פרשיות התפלין, ומעתה מה נמללו לחיך אומר, מה שדרשו חז"ל מהפסוק ויראו ממך אלו תפלין שצראש, דהלך מזינו דכיון שלא יראו המילדות מאומות העולם, ומה גם ממלכס הגדול שהטיל חתיתו על כל הארץ, הרי שכרם משלם היתה להמשך צחינת הצתים של תפלין, וזכנ דעת לכזון נקל דלעומת זה שכר התפלין

זודחי מלד תורה מקומם צמשנה תורה, אצל צתורת פרשה של תפלין כזר נתנה לצני ישראל צמלרים עכ"ד. (וכ"ה צס' עמק צרכה צשס הגרי"ז).

ואם כניס הדצרים שהתפלין ניתנו צמיוחד צתורת פרשיות של תפלין ערס שנתנה תורה לצני ישראל, אפשר לומר דאז צאותו עת ששפרה ופועה עמדו צנסיון לפני פרעה ותחיין את הילדים, ולא נכנעו תחתיו, וקצלו לעומת זה "צתים" שלפי מש"כ הרצי ר' צרוך זי"ע היינו הצתים של תפלין, הנה כי כן יתכן דאז ניתן מלות תפלין לצני ישראל [שאינו קשור ותלוי צנתינת תורה שצכתצ כנזכר], וכ"ז נגרס על ידי שפרה ופועה, שצמסירת נפשם זכו שניתן על ידם.

(יום א' שמות תש"ע בעת מעמד הנחת תפלין של הב' החשוב אברהם צבי ני"ו בן ידידנו הרבני הנכבד והמפואר מוה"ר יהודה דייטש הי"ו).

* * *

הוא רצינו הרשצ"ח (מנחות) שהעלה להסתפק היאך הניחו ישראל תפלין צמדצר, הלא יש ד' פרשיות צתפלין והיאך שייך שצני ישראל יקיימו המלוה צשלימות צעת שנלטוו ע"ז (צפ' צח) והלא צאותו שעה עדיין לא הי' להם פרשת שמע ופרשת והיה אם שמע, שהרי ניתנה להם זאת צמשנה תורה (פ' ואתחנן ופ' עקצ) וד' פרשיות מעכצות זו את זו עיי"ש צדצרויו. והפנים יפות (תצח) כ' שצאמת לא הניחו ישראל תפלין עד שקיצלו כל הד' פרשיות, ועי' צכלי חמדה (פ' דצרים) מזה.

ובם' חור גדליהו כ' ליישב, דפרשיות אלו הכתוצים צתפלין אין הפירוש שמעתיקים את הפרשיות הכתוצים צתורה, רק שפרשיות אלו נתנו צמיוחד צתורת פרשת תפלין, ומלצד זה הם פרשה צתורה, ואין אחד תלוי כלל צהשני, וממילא אין מקום להקשות ממה שמלינו כי פרשה זו כתוצה צתורה צמשנה תורה, כי

שיחות קודש ודרשת התעוררות

בענין תשובה ותיקון המעשים

שנדרש לאברכים יוצאי ישתינו הקדושה – יום א' פ' וילך – ז' סליחות
תשס"א לפ"ק

מען האט געגעבן א זמן, א חודש, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים (דברים כא, יג), ווי דער הייליגער רבי ר' שמעלקא זי"ע טייטשט, נתנה לבתולה י"ב חודש (כתובת נ"ז ע"ב), אלול איז מזל בתולה (ספר יצירה, פרק ה' משנה ח'), דעמאלטס קען מען פאררעכטן י"ב חודש, אלע צוועלף חדשים, מען שטייט שוין ביים שוועל ביים סוף פון די חודש, און בעונותינו הרבים האבן מיר זיך נאכנישט דערוועקט, אונז לעב מיר אין הרגל, אין א געוואוינהייט, אין א תרדימה א דרימל, אין רמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שטייט כאטש דעם ענין פון תקיעת שופר, לערנט מען דאך ארויס פון פסוקים, אבער רמז לדבר, א רמז איז דא, ערו ישינים מתרדומתכם, עטם פארשלאפענע זאלן זיך אויפוועקן פון ענקער דרימל, ווי דער לשון פונעם נביא (עמוס ג, ו), היתקע שופר בעיר, מען בלאזט שופר אין שטאט, והעם לא יחרדו, עס כאפט נישט קיין פחד, דער גאנצער חודש אלול בלאזט מען שופר, אז מען זאל אויפוועקן דער מענטש פון זיין הרגל זיין געוואוינהייט, פון די תרדימת הזמן מען דרימלט אינטער די פגעי הזמן, א מענטש לעבט יום הולך יום בא, כאשר בא כן ילך ער לייגט זיך ער שטייט אויף, און נאכאמאל ער לייגט זיך און ער שטייט אויף, אויך אזוי גייט א קיילעכדיגע יאר, עס קייקלט זיך אפ א יאר, אן א שום התבוננות אינעם מצב ווי מען שטייט אויפן וועלט.

עס איז דא א גמ' אין מסכת ע"ז (דף י"ח ע"א) די גמ' דערציילט א מעשה, מען איז געגאנגען מספיד זיין ר' יוסי בן קיסמא, כל גדולי רומי, אויפן וועג אהיים בחזרתן, ווען זיי זענען צוריק געקומען, האבן זיי געטראפן ר' חנינא בן תרדיון, שהיה יושב ועוסק בתורה, ער איז געזיצן און געלערנט תורה, ומקהיל קהילות ברבים, ער האט צוזאמגענומען קהלות ברבים, וס"ת מונח בחיקו, א ס"ת איז געליגן אויף זיין שוים, הביאוהו, האבן די רשעים די רומיים אים געברענגט, וכרכוהו בס"ת, זיי האבן ל"ע ארומגעוויקעלט ר' חנינא מיט די ס"ת, והקיפוהו, זיי האבן אים ארומגענומען מיט חבילי זמורות, והציתו בהן את האור, און זיי האבן אנגעציענדן די פייער, והביאו ספוגין של צמר, גאנצע קאנאנען מיט וואטע, ושראום במים, זיי האבן עס איינגעוויקט אין וואסער, והניחום על לבו, כדי ווען ער וועט ברענען זאל נישט זיין נשמה ארויס גיין שנעל, אמרה לו בתו האט זיין טאכטער אים געזאגט, אבא אראך בכך, האסט דאך אזויפיל געהארעוועט אויף תורה, זו תורה זו שכרה? אמר לה, אילמלי אני נשרפתי לבדי אן די ס"ת היה הדבר קשה לי, עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני, אמרו לו תלמידיו, רבי מה אתה רואה, וואס זעסטו? אמר להן גליון נשרפין פארמעט ברענט, אבער ואתיות פורחות, די אתיות פון די הייליגע ס"ת פליען ארום, האבן זיך אנגערופן די הייליגע תלמידים, אף אתה פתח פיך, עפן אויף דיין מויל, ותכנס בך האש, זיי האבן נישט געקענט צוקוקן די צער פונעם רביין ווי ער ליידיט נעבעך, די וואטע האט געהאלטן דאס הארץ ביים לעבן, עפן אויף דיין מויל און אטעם אריין די פייער, אמר להן, מוטב שיטלנה מי שנתנה,

בעסער זאל די נשמה צונעמען, דער וואס האט עס מיר געגעבן, ואל יחבל הוא בעצמו, איך גיי מיר נישט אליינס גיין הרגענען, אמר לו קלצטונירי, די הענגער, דער וואס איז געווען געשטעלט פון די מלכות אז ער זאל אים הרגענען, רבי, אם אני מרבה בשלהבת, אויב איך וועל אנצינדן שטארק די פלאם, ונטל ספוגין של צמר מעל לבך, מביאני לחיי העולם הבא, אז איך וועל זעהן אז דו זאלסט נישט ליידן אזוי פיל וועסטו מיר מזכה זיין מיט עולם הבא? אמר לו הן, יא! השבע לי שווער מיר אז איך וועל זוכה זיין, נשבע לו, האט ער אים געשוואורען, מיד הרבה בשלהבת, ונטל ספוגין של צמר מעל לבו, יצאה נשמתו במהרה, ער איז נסתלק געווארן, זאגט די גמ' אף הוא, דער תליין, קפץ ונפל לתוך האור, ער איז אויך אריינגעשפרינגען אינעם פייער, יצאה בת קול ואמרה, ר' חנינא בן תרדיון וקלצטונירי, סיי דער הייליגער ר' חנינא און סיי דער תליין מזומנים לחיי העולם הבא, בכה רבי האט רבי זיך ציווינט ואמר "יש קונה עולמו בשעה אחת", דער הייליגער ר' חנינא בן תרדיון האט אפגעהארעוועט א לעבן, און אזוי איז ער זוכה לעולם הבא, דער תליין דער הענגער, וואס האט ער געטוהן, איין מינוט האט ער זיך מיישב געווען, אז ער וועט א טובה טוהן פאר ר' חנינא בן תרדיון, און ער האט אים אראפגענומען די ספוגין של צמר, און אנגעצינדן די שלהבת, און לכבוד דעם האט ער זוכה געווען לחיי העולם הבא, "יש קונה עולמו בשעה אחת"!!

זאגן ספרים, וואס איז דא געשען, דא רעדט מען פון א תליין א קאלטבלומיגע מענטש, ער הענגט מענטשן, דאס איז זיין פרנסה זיין פאזיציע, ער לעבט מיט דעם, ער האט נישט קיין געפיל צו גארנישט, איז פלוצלינג דא וואס איז געשען ער האט זיך מרחם געווען אויף דעם רבי חנינא בן תרדיון.

זאגן מפרשים, ער האט געזעהן עפעס אנדערש פון יעדן, געווענדליך ווען ער הרגעט איינעם, פאנגט זיך דער מענטש אן צו בעטן לאז מיר לעבן, און ער פרובירט צו שתדל'ן וואס ער קען אז ער זאל בלייבן לעבן, דאס הערט דער תליין יעדן טאג, דאס איז די הרגל, זיין הארץ איז א שטיק שטיין עס איז פארפרוירן. אבער דא האט ער געהערט עפעס אנדערע ווערטער ער איז נישט צוגעוואוינט דערצו, נישט נאר אז ער הערט נישט ווי יענער בעט זיך לאז מיר לעבן, פארקערט מען זאגט יענעם, אפשר אטעמסטו אריין פייער, זאגט ער ניין, די זעלבע באשעפער וואס נעמט זיך אן פאר זיין ספר תורה וועט זיך אננעמען פאר מיין עלבון, איך טוה גארנישט. האט דער תליין געזעהן עפעס אנדערע חשבונות, דער מענטש לעבט מיט העכערע חשבונות, האט ער זיך געגעבן א שטעל אפ אין קאפ, א מענטש זאל גרייט זיין זיך צוברעכן פאר כבוד התורה, און ער בעט אפילו נישט קיין לעבן ער דארף נישט גארנישט, ער איז מוכן ומזומן לישרף על קידוש שם שמים, אף אני, זאגט ער איך וויל אויך, איז ער אריינגעשפרינגען אין פייער אריין, ווייל דער תליין איז ארויס געגאנגען פונעם הרגל און תרדימת הזמן, ער האט געגעבן א טראכט מיט אביסל התבוננות, עס איז אנדערש פון יעדן טאג.

מורי ורבותי! מען האט געגעבן א מצוה פון שופר, מען האט צוגעגרייט א אלול, און די רמב"ם זאגט רמז לדבר, עורו ישנים מתרדומתכם, מען זאל זיך אויפוועקן פון דעם דרימל, די שופר דארף געבן א וועק אויף, היתקע שופר בעיר עס דארף אויפוועקן, אבער בענותינו הרבים, והעם לא יחרדו, מען לעבט אין אזא מין הרגל הזמן, אזוי פיל אינעם גשם, מען איז אזוי ווייט פונעם אייבערשטן, מרחוק ה' נראה לי (תהלים קלט, ב), מען איז אזוי ווייט אז מען האט נישט קיין שום הרגש פון יעדע דבר שבקדושה, אונז זענען אזוי מגושם און מזוהם, אונז לעב מיר נעבעך אין אזא

ביליג פאלק, אין אזא גלות, א שווערע גלות אז מען דערוועקט זיך נישט, מען זאגט יעדן טאג סליחות, אונז שטיי מיר שוין ביים שוועל און מען שלאפט נאך.

שטייט אין טור (או"ח סי' תקפ"א) אז מארגן ערב ראש השנה איז מען מוחל א שלישי פון די עבירות דורכדעם וואס די גדולים זענען מתענים, און אזוי אויך עשי"ת איז מען מוחל נאך א דריטל, און אזוי ווי עס קומט אן יוה"כ איז מען מוחל דעם דריטן דריטל, מען האלט שוין ביים שוועל פון זכור ברית אברהם ועקידת יצחק, והשב שבות אהלי יעקב און עדיין לא נתעוררנו, אונז האב מיר זיך נאכנישט אויפגעוועקט, מען וועקט און מען וועקט און מען וועקט!!!

*

עס שטייט פון בעשה"ק (מובא בספר היכל הברכה שלח וכן בס' מקור מים חיים בראשית), דער בעל שם הק' האט איין מאל געזעהן ווי איינער איז מחלל שבת, האט דער בעש"ט געזאגט אז פון הימל ווייזט מען נישט קיין זאך פאר א מענטש, נאר טאמער ער האט עפעס א קשר דערמיט, אז נישט ווייזט מען נישט, האט דער בעשה"ק זי"ע געזאגט אז מען האט מיך געוויזן (ווי איינער איז מחלל שבת), פארוואס דארף איך זעהן ווי איינער טרייבט אן אקס אין שבת, אלא מאי לפי גודל בחינתו פונעם הייליגן בעל שם הק', דק מן הדק, האט ער געהאט עפעס א נגיעה כל שהוא אין דעם ענין. האט דער בעשה"ק געזאגט יא! [בזוהר חי על פ' וישב דף שמ"ח ע"ד, איתא ששאל במתיבתא עילאה מה זה ואמרו לו] איך האב געזעהן ווי מען האט מבזה געווען א ת"ח, און איך האב זיך נישט אנגענומען דערפאר, אין זוה"ק (עי' פ' צו דף כ"ט ע"א, נשא קכ"ד ע"ב) ווערט געברענגט, אז א ת"ח איז בבחינת שבת, און אז מען איז מבזה א ת"ח, איז א בחינה פון חילול שבת, און וויבאלד איך האב געהערט און געזעהן אז מען איז מבזה א ת"ח און איך האב מיר נישט אנגענומען, האט מען מיר געוואלט פון הימל מעורר זיין, אז איך האב יעצט געזעהן א חילול שבת, אז כדי איך זאל מיר דערמאנען מיין פגם.

פון הימל אז מען ווייזט עפעס פאר א מענטש, האט עס א גרויסע קשר מיטן מענטש, מען לעבט אין א וועלט וואס איז פול מיט נייעס, און מען לעבט דערין, מען לעבט אינעם הרגל הזמן, מען לעבט פון נייעס מען חלש'ט נאך נייעס, מען איז אינטערעסירט אין נייעס, מען ווערט נישט אנגעזעטיגט דערפון, אין דעם גוי'אישן השקפה, דעם גוי'אישן קאפ, דאס איז אלעס, דברים אשר לא שערום אבותינו, דאס האבן מיר נישט מקבל געווען פון אונזערע עלטערן, עפעס א נייעס מין מהלך אז מען לעבט אינטערן הרגל ותרדמת הזמן, מען לעבט מיט דעם, וואו מען גייט און וואו מען שטייט, מען רעדט נאכאמאל, וואס האט ער געזאגט, און וואס האט ער געפלאגט, און וואס האט ער געטוען.

מען דארף זיך געבן א שטעל אפ א מינוט, עורו ישנים מתרדומתכם, מען זיך געבן א וועק אויף פונעם שלאף, וואס עס איז דא פארגעקומען דער גרויסע מאורע, וואס איז פארגעקומען די לעצטע טעג, און וואס האלט נאך אין איין פארקומען, וואס איז ערשט די התחלה, און מען ווייסט נישט אויף וואס די וועלט שטייט, מען ווייסט נישט וואס די נעקסטע מינוט ברענגט, קינדערלעך אונז זענען מיר נאך יונג! עס איז דא אידן וואס זענען עלטער פון אונז, וואס האבן דורכגעלעבט א צווייטע וועלט מלחמה, און עס זענען דא אידן וואס זענען געבוירן תיכף נאך די ערשטע וועלט מלחמה, זיי דערציילן און זאגן אונז, עס איז מפה לאוזן וואס גייט איבער מוסדי דור ודור, אז פאר די גרויסע וועלט מלחמה וואס זענען געווען, האט אויסגעקוקט א מצב

פונקטליך ווי עס זעהט יעצט אויס, מען האט זיך געדרייט און געפרייט, מען האט געפלאנט, און געהערט, און געזאגט, מען האט געלעבט א טאג, מען האט געמיינט עס איז נוגע פארן שכן, פאר יענעם, נע, עס קען נישט זיין, אבער מען זעהט דאך זאכן מען זעהט זאכן מיט די אייגענע אויגן.

היעלה על הדעת, האט איינער געקענט זאגן א וואך צוריק, אז אזא מין זאך קען פאסירן אין ארצות הברית דאמעריקע, האט איינער געקענט טראכטן אינעם גרויסן כח, דעם מאכט, דער גרויסן מלכות פון אמעריקא, וואס איז אזוי פארגעשריטן, מיט טעכנאלאגיע מיט אלע מיני זאכן, אויפן מאדערנסטע אופן וואס איז נאר דא, האט איינער געקענט זאגן, אז עס קען קומען א פוסטע לאזיגע שמוציגע גוי, קען קומען אן כלי זיין, אן א מאשין, אן א גארנישט, און מאכן אזא תל עולם, א מהפכה, א חורבן אויף די וועלט, קיינער וואלט עס נישט געזאגט, און ווען איינער וואלט עס געזאגט וואלט מען אים געזאגט, ביסט משוגע א בעל דמיון, עס איז נישט מעגליך, וויאזוי איז מעגליך היינט מיט די אלע שפיאנאזש, די אלע וואס קאנטראלירן די וועלט, מען ווייסט וואס טוט זיך אין די אנדערע עק וועלט, און נישט נאר איינער וואלט געזאגט אז עס איז נישט מעגליך, די גאנצע וועלט וואלט געזאגט אז עס איז נישט מעגליך.

אבער עס איז דא א באשעפער, א בורא כל עולמים, אונז זאג מיר א יעדן טאג ביי אני מאמין, אשר עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, בורא ומנהיג לכל הברואים, נישט אמעריקא פירט די וועלט, דער באשעפער פירט די וועלט, און די באשעפער האט אונז געוויזן, אז די כוחות פון א בשר ודם איז גארנישט, מיט אלע מאשינען מיט אלע חכמות, מיט אלע טעכנאלאגיע וואס עס איז נאר דא אויף די וועלט, כהרף עין מיטן א אויגן בליק איז אלעס א מדבר שממה. און פון הימל האט מען דא עפעס געוויזן, אז די כוחי ועוצם ידי (דברים ח, יז), וואס מען רעדט זיך איין, אז מען קען, מען וועט ווייזן, מען וועט טוען, איז אלעס גארנישט, עס איז א זיפן בלאז, עס איז א באב"ל, עס ציגייט ווי גארנישט, עס איז לופט, עס איז דא איין באשעפער, וואס ער איז מנהיג כל הברואים, עס איז דא א מנהיג לבירה [לשון המדרש יש מנהיג לבירה ב"ר ר"פ ל"ט], און מען האט עס נישט געמאכט אויף די אנדערע עק וועלט, וואס מען הערט, מען הערט דאך נעבעך שמועות מבהילות מדי יום ביומו, עס איז נישט דא א טאג וואס מען הערט נישט פון א"י ל"ע ול"ע, און פון די אלע אנדערע פלעצער, אבער עס בארירט נישט אזוי פיל, וויפיל מען האט געזעהן מיט די אייגענע אויגן, מיר ווייסן דאך אז אינו דומה שמועה לראי, עס וואלט זיכער געדארפט בארירן אז מען הערט אידישע קינדער, וואס גייען מיט, עס טוט וויי יעדן איד, אבער ווען ער האט געזעהן ווי עס פלאקערט, ווי ער האט געזעהן די אש גדול ונורא בוער עד לב השמים (לשון הרה"ק רר"א מליזענסק זיעוועכ"י בצעטיל קטן, א), מען האט געזעהן די גרויסע מעכטיגע וואלקן קראצערס פאלן איין ווי א שאכטל שוועבלעך, עס פאלט איין ווי גארנישט, האט דאך א מענטש געזעהן אז עפעס איז דא העכער'ס, עפעס פארלאנגט מען דא, און מען האט דא אויפגעוועקט א וועלט, מען האט דא איבערגעדרייט. די ששת ימי הבראשית, עס האט אויפגעהערט צו פינקציאנירן אלע געשעפטן, אלעס האט זיך פארמאכט, עס זענען געשטארבן אזויפיל מענטשן ל"ע ול"ע, מען רעדט נישט פון גוים, עטליכע טויזענטער, שווערע טויזענטער זענען געפאלן ווי פליגן, און בענותינו הרבים אחינו בנ"י נעבעך וואס זענען אומגעקומען, מען ווייסט נישט פונקטליך אהין אהער אזא חשבון אדער אזא חשבון אבער יעדע נפש מישראל, האט מען דאך נישט קיין השגה ווי יקר און ווי טייער עס איז ביים אייבערשטער, ביים אייבערשטער קען זיין שקול רבוא קעגן איין נפש (עי' ברש"י שמואל א' ו, יט) און עס איז אומגעקומען נישט צען נישט צוואנציג! נישט דרייסיג נישט פופציג, נישט אכציג! נפשות

קדושות מישראל, און מען האט דעם געזעהן מיט די אייגענע אויגן, און מען האט געזעהן שווארצע רויך גיין, דאס איז געווען נעבעך גופים נשרפים, גווילין נשרפין, מען האט פארברענט דא אידישע גופים וועלכע האבן גערייכערט ארויף, אותיות פורחות באויר, און ערו ישינים מתרדומתכם ועדיין לא נתעוררנו, מען וועקט זיך נישט, וואס דארף מען נאך טוהן? און וואס נאך דארף מען מאכן א דין וחשבון? אז מען זאל זיך אויפוועקן, מען לעבט אין א דמיון, מען גייט ארום אן א קאפ, מען ווייזט אז מען מען האלט ביים סוף פון די וועלט!!

עס איז אפשר נישט בא'טעמ'ט, אבער אז מען זאגט נישט מוז מען זאגן, מען האלט ביים עק, די וועלט עקט זיך, אידישע קינדער אז מיר וועלן נישט תשובה טוען, שטייט אין פסוק ואם לא תשמעו לי (ויקרא כו, יד), וועט קומען די אלע פסוקים, שווערע פסוקים [פסוקי התוכחה], מען האלט דארטן, מען קען נישט זיין פארזיכערט, מען זעהט דאך וויפיל עס איז ווערד צו זיין פארזיכערט אין גוים, מען קען נאר זיין פארזיכערט אין בורא כל עולמים, און דער אייבערשטער פירט די וועלט, און ער פירט עס אויב מען איז וואויל און ערליך, והיה אם שמוע תשמע בקולי (דברים כח, יא), אם בחקותי תלכו (ויקרא כו, ג) זאגט ער צו מורא'דיגע הבטחות, וואס ער וועט געבן פאר אידישע קינדער. חס ושלום, די אייבערשטער זאל אפהיטן, אז ואם לא תשמעו לי, שטייט די אלע פסוקים, שטייט פארגאנגענע וואך פרשת נצבים (דברים כט, ג), על מה עשה הקב"ה ככה, מה חרי, פארוואס קומט די אלע זאכן? על עזבם את בריתי! מען האט אייבערגעלאזט דעם בריתי דעם תורה, מען איז נישט דבוק צו די תורה, מען לעבט אין עולם הזה, מען לעבט אין גשם, מען לעבט אין עבירות, מען פארגעסט אז אידישע קינדער זענען בני אדם לה' אלקיכם (דברים יד, א), אונז זענען קינדער צום בורא כל עולמים, עס איז נישט קיין הפקר וועלט, און וואספארא קללה מיר האבן נעבעך יורש געווען, מען האט יורש געווען א קללה, פון עבדים משלו בנו (איכה ה, ח), נישט א מלכות שלאגט זיך מיט אמעריקא, נישט קיין צווייטע רעגירונג, עס קומט א עבד כי ימלוך (משלי ל, כג), א נידערטרעכטיגער שחור אן עבד, א שפל ובזוי ער איז עבדים משלו בנו, זיי האבן אינטערגעברענגט א וועלט, פורק אין מידם מען קען זיך נישט ארויסדרייען פון זייערע הענט, מען מיינט, מען טראכט, מען וויל הערן וואס די פרעזידענט וועט טוען, וואס ער וועט זאגן, ער טוט נישט וואס ער וויל! לב מלכים ושרים ביד ה' (משלי כא, א), דער אייבערשטער ער איז מלך און ער פירט די וועלט, ומלכותו בכל משלה (תהלים קג, יט).

און דאס דארף מען זיך יעצט אויפוועקן, מען האלט דאך שוין יעצט ביים שוועל, מען גייט דאך שוין אריין אין א נייעם יאר, ווער ווייסט וואס עס איז אנגעשריבן, מען האפט אויפן בעסטן, מען האט געהאפט ר"ה פאריאר אז עס זאל קומען א שנה טובה ומתוקה, מען געט א מיש צוריק די מגילה פונעם יאר (תשס"א) תשב שערות ראשינו ותסמר שערות אנוש, אז מען כאפט זיך ביים קאפ, וויפיל אלמנות!! וויפיל יתומים!! וויפיל אידן נעבעך זענען צובראכן געווארן אינגאנצן, וואס איז געשעהן?! דא נעבעך אזעלכע אומגליקן, דא איז פארלוירן געווארן מסלחה ומשמנה פון כלל ישראל, א חשובען אינגערמאן, מען רעדט דאך פון די לעצטע חודש, דא איז נעבעך א פיצל קינד אומגעקומען, דא איז געווען אזא מין מבול! א מגפה! גפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כט, כב), מען כאפט זיך נישט וואס טוט זיך דא, הישמע כזאת?! זייט וועלט שטייט איז נאכנישט געווען אזויפיל צרות אויף איין מאל! אזעלכע צרות תקיפות ומשונות זו מזו, ואין קול ואין קשב, עס זענען דאך נישט דא די גדולי ישראל ווער זאל מעורר זיין, עס פלעגט אמאל זיין די צדיקים, די שרפי מעלה, האבן גענומען א וועלט און מען האט עס אויפגעטרייעלט, אויפגעשאקעלט די וועלט, אידישע קינדער טוט תשובה שובו בנים שובבים (ירמיה ג, יד), ויהי ערב! דער

אייבערשטער קלאפט, לכו בנים שובה אל ה'; מען דארף גיין תשובה טוען, מען דארף זיך כאפן וואו מען האלט אויף דער וועלט!!! נעבעך עם זענען נישט דא די צדיקים, מען האט געזאגט אין די סליחות (בפזמיון יושב בסתר עליון סליחות ליום השביעי) בלי משען ומשענה, עם איז נישט דא קיין אנלאנער, עם איז נישט דא קיין צדיק אויף וועמען זיך ארויף צו ווארפן, עם זענען געקומען די הייליגע צדיקים אזא זמן, עם איז געווען א סרסור בין ישראל לאביהם שבשמים, זיי האבן איינגעריסן, זיי האבן גע'טענה'ט פארן אייבערשטער, קוק נאר הייליגע באשעפער, אזוי לאנג ווי אידן שמאכטן שוין אין גלות, און זיי האבן נישט קיין ביהמ"ק קיין קרבנות, מען האט נישט גארנישט, און אידישע קינדער אומרים פעמיים באהבה, זיי קומען אריין יעדן טאג משכימים ומעריבים, און זיי קלאמערן זיך, און זיי רייסן זיך אין דעם ביטערן שווארצן גלות צו בלייבן ביי די אמונה פשוטה, מי כעמד ישראל?! (דברי הימים א' יז, כ) און זיי האבן זיך אויסגע'טענה'ט מיטן אייבערשטער זיי האבן מבטל געווען די ביטערע גזירות, ועכשיו שחרב, עם איז נישט דא קינדער, און די פאָר צדיקים וואס זענען נאך דא, זענען עלנד און שוואך, זיי זענען צוזאמגעבראכן, זיי האבן נישט קיין כח נעבעך, און מען בעט דעם אייבערשטער וקוי ה' יחליפו כח (ישעיה מ, לא), ער זאל זיי שטארקן, זיי זאלן ווייטער קענען מנהיג זיין די עדה הקדושה. מען שטייט כספינה המטורפת בלב ים, ווי א פארוואגעלטע שיף אינמיטן ים, מען כאפט זיך נישט וואס טוט זיך דא, וואס וועט דא זיין? מען דארף לעבן אין א פחד, נישט אין א גוי'אישע פחד, וואס וועט זיין ער וועט שיסן, הרגענען, מען דארף לעבן אז עם איז דא א באשעפער אויף די וועלט, און אנעם אייבערשטער קען גארנישט געשעהן, אין עוד מלבדו, מען דארף חזר'ן דעם אמונה, נישט דא חוץ דעם באשעפער גארנישט, והיא לבדו עשה ועושה, נישט די גוי, דער פרעזידענט, ניין!! "ג-ט פירט די וועלט"!!! און דאס דארף מען חזר'ן, און אז מען איז נאנט צום אייבערשטן וועט גארנישט שאטן, מען דארף פון גארנישט מורא האבן, כי בך בטחנו, מען פארלאזט זיך אויפן אייבערשטער ווערט מען געהאלפן, בחסדך הגדול נשעננו.

דאס איז נעבעך, אז די מצב איז געווענדליך ערב ר"ה, קען מען רעדן דיבורים, מען רעדט פון דיבורים, אביסל תורה אביסל תפלה, אביסל חיזוק, אבער יעדער היינט צוטאג'ס איז יעדער איינער פאר'שיכור'ט, קיינעמס קאפ איז נישט אויפן פלאץ, מען ווייסט נישט וואס וועט זיין דא יעדע מינוט, עטס זענט דאך יונגע קינדער עטס פארשטייט נישט וואס עם גייט דא פאר, מען זאל נישט פארשטיין, אבער עם איז א פחד איום ונורא, מען דארף זיך כאפן, פאר עם קומט ח"ו, מען ווייסט נישט וואס די נעקסטע מינוט ברענגט, מען קען זיך נישט פארלאזן אויף גארנישט, נאר אויפן בורא כל עולמים.

און די עצה איז מרבה זיין מיט תפלה, מיט תחנונים, יעדע צובראכענע איד, די אייבערשטער איז זיך משתמש בכלים שבורים (ויק"ר ז, ב). איך האב פונקט געזעהן א מעשה, אז עם איז געווען א בחור'ל, א שוואכע בעל כשרון, ער האט געלערנט אין חדר. ער האט נישט מצליח געווען, גאר א שוואך אינגל, ער האט זיך ממש מייאש געווען, ער איז אריין אין ישיבה קטנה, און ער האט געפילט אז עם גייט נישט, ער איז געווארן זייער צובראכן, א ידיד זיינער וואס איז געווען מקורב צום סטייפלער גאון זצ"ל אין א"י, האט אים אריינגעברענגט צום סטייפלער, האט דער סטייפלער גאון געהייסן ער זאל זיך זעצן נעבן אים, האט זיך אנגערופן דער הייליגער סטייפלער זי"ע, האט ער געזאגט אזוי "איך שווער א שבועה דאורייתא, אז אין הימל איז מען נישט נייגעריג יעצט אויף מיין תורה און נישט אויף די תורה פון בריסקער רב, און נאך גדולי ישראל, ער האט אויסגע'רעכנט אפאר גדולי ישראל, איך שווער אז מען איז נישט נייגעריג אין

הימל אויף זייער תורה, מען איז נייגעריג אויף דיין תורה! פרעגט דער בחור'ל דעם סטייפלער, פארוואס עפעס זאגט איר אזוי? ווייל אזוי איז עס! זאגט דער רבי, אויב די רבי שווערט א שבועה פון ווי נעמט עס די רבי? האט ער געזאגט עס שטייט אין מדרש, אז דער אייבערשטער איז זיך משתמש מיט כלים שבורים, ער האט ליב כלים שבורים צובראכענע כלים, ממילא זאגט ער פארן אינגל, ביסט א צובראכענע כלי, די הארץ איז דיר שבור ורצון, דאס האט דער אייבערשטער ליב.

מורי ורבותי! איז דען דא אזא דור זייט ששת ימי בראשית, וואס זאל זיין אזוי צובראכן ווי אונזער דור!? איז דען דא א דור וואס יעדער איינער איז א כלי שבור ורצון!? עס איז נישט דא קיין גאנצע הארץ, יעדער איינער איז א זבחי אלקים רוח נשברה, יעדער איינער איז שבור ורצון, זה בכה וזה בכה, דער אין אידישקייט, עס גייט אים נישט, ער וויל זיין א איד, און עס גייט אים אזוי שווער ער האט זיך נישט צו וועס צו ווענדן, ער האט נישט צו וועס זיך אויסגיסן די הארץ, דער האט חסרון פרנסה, דער האט א חסרון ל"ע מיט קינדער וואס זענען נישט ווי עס דארף צו זיין, דער ל"ע האט נישט קיין געוונטע דורות, זה בכה, דער מיט מחלות משונות, דער מיט זיווגים, מיר זענען דאך צובראכן אויף שטיקער, עס איז אלעס כלים שבורים, יעדער איז שבור ורצון עד דכדוכה של נפש, מען איז צובראכן דורך און דורך, הקב"ה משתמש בכלים שבורים, אונז זענען אלע צובראכן מיר ווייסן נישט מה יולד יום (משלי כז, א), מען דארף דערלעבן א ר"ה, מען דארף דערלעבן עשי"ת, א גאנצע יאר, און דערלעבן הונדערט און צוואנציג יאר, און מען ווייסט נישט וואס די וועלט ווי עס טרייסעלט זיך, ל"ע ול"ע עס איז א פחד איום ונורא! איין עצה איז דא אס תקום עלי מלחמה (תהלים כז, ג), אז עס איז דא א כח מלחמה אויף דער וועלט, בזאת אני בוטה, "זאת" גייט ארויף אויף די תוה"ק, "זאת" גייט ארויף אויף קדושה, מילה, ווי די מדרש (ויקרא רבה כא, ו) רעכנט אים עס גייט ארויף אויף כהן גדול, שבת, אויף אלע עניני קדושה, נאך ליגט אין "זאת", שטייט אין ספרים [הובא בבן איש חי, הלכות שנה שני, פ' צו], זאת איז בגימ' צום קול ממון, תשובה תפלה צדקה וואס איז דאך צום קול ממון, אס תקום עלי מלחמה אז מען זעהט די וועלט האלט ביי א מלחמה, בזאת אני בוטה, דארף מען תשובה טוען, מען דארף דאווענען, געבן צדקה, און די טעג וואס מען פאסט דארף מען אפרעכטן פארן אייבערשטער, עס זאל אנגענומען ווערן אונזער תענית, עס איז שווער צו רעדן, מען איז אזוי צוקראכן, מען איז נישט ביי זיך. זיך מצמצם זיין און זאגן ריכטיגע דיבורים, מען ווייסט נישט וואו מען האלט אויף די וועלט, מען ווייסט נישט וואס וועט זיין, מה יולד יום, אמאל קען איינער טראכטן מען שרעקט אן, איך שרעק נישט אן, איך זאג זייער ווייניג, עס איז פיל פיל מער וויפיל איך זאג, די מצב איז פיל פיל ערגער, עס איז נישט דא דיבורים און עס איז נישט די פלאץ, און די מענטש וואס זאל ארויסברענגען די פחדים נוראים וואס איז דא, אבער איין עצה איז דא שבת בבית ה' (תהלים כז, ד), איז מען דארט אינטער די שאטן פונעם אייבערשטן, טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים (שם קיח, ט), מען דארף זיך פארלאזן אויפן אייבערשטער, אשרי הגבר יחסה בו (שם לד, ט), ער ווייסט כי כך בטחתי – ווי עס שטייט פון צדיקים אז מען איז דבוק אינעם אייבערשטער, איז זמור נהורה שריא, דארטן איז לעכטיג, דארט איז נישט שולט די ס"ם, דארט איז נישט שולט די קליפה, און דאס דארף אונז אויפוועקן פונעם הרגל, פונעם תרדימת הזמן.

עס איז שוין גענוג געווען! מען דארף זאגן פארן אייבערשטען, מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די (רש"י, בראשית מג, יד) דער הייליגע רבי ר' זושא זי"ע האט געזאגט: רבוש"ע, דו ווילסט מיר זאלן תשובה טוהן? אז אונז ליג מיר אין בלאטע קען מען זיך נישט אפואשען, נעם

דולה שיחות קודש ומשקה לא

אונז ארויס קודם פון די בלאטע, וועסטו זעהן אז מיר ווילן זיין ערליך, מען וועט לויפן צו דיר! אידישע קינדער ווילן דאך זיין וואיל, עס איז נישט דא קיין איד אויף די וועלט, וואס האט א חלק אלוקי ממעל, וואס ווייסט נישט אז ואני קרבת אלוקים לי טוב (תהלים עג, כח), נאר וואס דען? מען לעבט אין אזא מין שווערע וועלט, און א גרויסע יצר הרע וואס ברענט און רייסט שטיקער פלייש פון אונז. די צד הקדושה איז אזוי שוואך, מ'האט נישט קיין כח לוחם צו זיין מיט די טומאה, אודאי פאלט מען אדורך, מה יענה עזובי קיר? וואס זאלן די איבערגעלאזטע שעפעלעך וואס זענען געבליבן אן א וועג ווייזער אן א פאסטוך עס איז נישט דא קיינער, וואס וויל מען פון די אודים מוצלים מאש, אליין אין א מדבר שממה, אונזער עלטערן האבן זיך געשטרעקט די האלז אויפן עקידה! זיי האבן זיך פארברענט פארן בורא כל עולמים! און ווען מען איז צוריק געקומען פון אזא ביטערע שווערע מלחמה, און מ'האט אויפגעשטעלט תלמוד תורה'ס, ישיבות, דורך צוזאמגעבראכע אידן, אזוי איז ארויס געקומען דורות! אוי.. רבוש"ע עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר (תפילת תחנון לשני וחמישי), באשעפער ווי לאנג נאך? עד מתי?! נעם אונז ארויס פון דעם שווארצן גלות, וועסטו זעהן אז מיר זענען באמת גוט.

מען ציטערט ווער ווייסט וואס עס ווארט נאך, מען דארף זיך צוזאם נעמען און איינרייסען, בוקע רגיעים זיין, דער אייבערשטער וועט זיכער אננעמען די תפילות פון די צובראכענע הערצער. היינטיגע צייטן, זאגט רבי חיים וויטאל זי"ע: איז א יעדע תפילה פון יעדע איד, יעדע מזמור קאפיטל תהלים וואס מען זאגט איז אנגענומען, און חשוב ביים בורא כל עולמים, יעצט איז די צייט! די שערי רחמים זענען אפן! פתח לנו שער (תפילת נעילה), עס איז ימי הרחמים והרצון יעדע איד וואס האט א רצון טוב איז יעצט די צייט עס אויסצופירן, מען דארף אפלאזען אלע חטאים עונות ופשעים, יעדער זאל ארויס גיין פון זיין הרגל, זיין תרדימה, מען איז רגיל פון אנאנץ יאהר, מען זאל זיך אבער כאפען ביים הארץ ווי לאנג עס איז נאך צייט, ער קומט דאך יעדע מינוט, מ'איז דאך מתפלל אזויפיל אויפן גוא"צ, מ'בעט שוין אזויפיל דורות, אבער איין זאך טראכט מען נישט בשעת מ'איז מתפלל ולירושלים עירך 'ברחמים' תשוב, די איין ווארט ברחמים! משיח קען קומען ח"ו מיט שוועריקייטן, עס קען זיין שווער ווי לאנג חבלי משיח קומט אן, דארף מען בעטן עס זאל זיין ברחמים, כלל ישראל האט שוין גענוג געליטן, עס מעג שוין זיין מיט רחמנות...

אידן זענען זיך צוזאמגעקומען אינאיינעם, דארף מען ארויס קומען מיט עפעס א הרהור תשובה, א מענטש טראכט ביי זיך מכף רגל ועד ראש אין בי מתום (ישעי' א,ו), איך בין אינגאנצן פארפלעקט מיט חטאים. איך האב געקלערט עס קען אפשר זיין, עס איז ידוע פון צדיקים, די הייליגע תפארת שלמה ברענגט עס כמה פעמים, [בתפא"ש עה"ת מובא בפ' שמיני, בלק, בתפא"ש מועדים הובא שבת שובה, שבועות] ווען עס קומט צו א מצוה זאל מען נישט טראכטן פון די עבירות, ווי ער טייטשט אין מעבירין על המצות (יומא לג.- פסחים סד:), עס שטייט אין פ' שמיני (ויקרא ט,כב) וירד מעשות החטאת, אהרן הכהן האט אויסגעלערנט אז מען דארף אוועק גיין פון די עבירה, ווען עס קומט צו א מצוה, קודם עשה טוב און נאכדעם סור מרע (תהלים לד, טו), אזוי האבן צדיקים אונז אויסגעלערנט, ובפרט בעוקבתא דמשיחא אויב פאנגט מען אן ביי סור מרע קען מען חלילה בלייבן אין די בלאטע, ווי עס שטייט פון הייליגן ר' שלמה קארלינער זי"ע: 'מען זאל זיך נישט אריין לייגן אינעם על חטא! נאר מען זאל זיך אריין לייגן אינעם ותמלוך', די כוונה איז אז מען זאל זיך

נישט אריינלייגן און קאפ די מחשבות פון אלטע עבירות, ווייל הרהורי עבירה קשה מעבירה (יזמא כט.).

עס שטייט פונעם תולדות ז"ע, אז עס איז געווען אמאל א צדיק וואס איז ארום געפארן אויסהערן אידן, און פון אויסהערן אזויפיל חטאים ל"ע, איז ער געווארן א בעל עבירה, אז מען פאטשקעט מיט בלאטע ווערט מען שמוציג! מ'טאר נישט זיין פארנומען מיט אלטע עבירות מיטן על חטא, מען דארף קודם דעם עשה טוב, וועגן דעם קען זיין איז ר"ה פאר יוה"כ. די הייליגע צמח צדיק ז"ע האט געזאגט: אז ווען מען נעמט איין א לאנד, נעמט מען עס נישט מיט געוויין, נאר מען מארשירט מיט געזאנג! מיט א שמחה, אז מ'פאנגט אן א נייע יאר טאר מען נישט צוריק קוקן, מען דארף אנפאנגען פון דאסניי.

דאס קען זיין פשט שנהי' לראש ולא לזנב (טור או"ח סי' תקפ"ג), זנב מיינט מען די סוף, ראש איז טייטש די אנפאנג, בעט מען יה"ר ווען עס קומט א נייע יאר און די יצה"ר ברענגט ארויף אלטע חטאים, ר"ה זאגט מען נישט ביים דאווענען אבינו מלכינו 'חטאנו לפניך', אזוי שטייט פון אר"י הק', מ'רעדט נישט פון עונות אין ר"ה, וועגן דעם זאגט מען 'שנהי' לראש' אז מ'פאנגט אן פון דאסניי, 'ולא לזנב' נישט מיטן אלטן פעקל עבירות, פונעם פארגאנגענעם יאר, צו זיין סוף יאר ווי א זנב איז נישט גוט. מען קען עס צושטעלען צו א טייער ווארט פון רבי ר' אליעזר'ל דזיקובער ז"ע, ער האט געזאגט: שנהי' לראש"ש, איז ניטריקון לעשות רצון אבינו ש'בשמים (אבות ה,כה), צום נייעם יאהר טוען מיר תשובה און מיר נעמן זיך פאר א נייעם דרך לעשות רצון אבינו שבשמים. קומט אויס אז מיר זענען בעלי תשובה, און במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד (ברכות לב:), האט דאך א בעל תשובה דאפעלט, ה' ה' סיי קודם שיחטא און סיי לאחר שיחטא (ר"ה יז:), א צדיק גמור האט דאך נישט קודם ממילא שטייט א בעל תשובה העכער, [עי' בחוברתינו חוברת ב'] למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא (תהלים כה,יא), קען זיין א כוונה, למען שמך ה' רבוש"ע דו האסט דאך געשריבן אן עקסטערן ה' אין די מדות של רחמים, איז וסלחת לעוני אפילו כי רב הוא וייל אני ה' לאחר שיחטא. און דאס איז די יסוד פון יעדע איד, מען טרעט אריין אינעם נייען יאר, פאנגט מען אן א נייע בלעטעל, מען וועט שוין קומען עשי"ת יום כיפור און דאן צוריק מיטן די אלטע חשבונות, אבער קודם דארף מען אריין מארשירן אינעם נייעם יאהר ווי דער צמח צדיק האט געזאגט, נאר מיט שמחה.

די וועלט וויסט נישט עס שטייט פון עבודת ישראל, און די זעלבע שטייט אין תולדות (פ' פנחס), די גמרא זאגט (ר"ה טז:), שלשה ספרים נפתחים בר"ה אחד של צדיקים גמורין ואחד של בינוניים ואחד של רשעים גמורין, של צדיקים נכתבים לאלתר לחיים, של רשעים נכתבים לאלתר למיתה, בינוניים תלויים ועומדין מר"ה ועד יוה"כ, זאגט דער תולדות: פשט איז עס שטייט נפתחים עס עפענט זיך ווער עפענט? דער בורא עפענט! אבער נכתבים די שרייבן דאס טוט דער מענטש אליינס, ווי מיר זאגן

(פיוט ונתנה תוקף לר"ה), וחותרם יד כל אדם בו, דער מענטש טראכט ביי זיך די קומענדיגע יאהר גיי איך באמת זיין א עובד ה', איך גיי מיר אפהיטן די אויגן, היטן די מחשבה, היטן די דיבור, די מעשים, איך גיי זיין א ערליכע איד! ליב האבן צו לערנען, איך

וועל זיין דבוק אין השי"ת ואני קרבת אלוקים לי טוב (תהלים עג,כח), איך גיי דאווענען ווי א איד! אינזין האבן פירוש המילות, איך וועל אפהיטן מיין מויל פון רעדן לשון הרע, שקרים, כזבים, וניבול פה, ארבעטן אויף מיינע רמ"ח אברים ושם"ה גידים צו זיין א בן מלך.

די רגע וואס א מענטש טראכט אזוי, איך גיי זיין א צדיק, אין הימל שרייבט ער זיך אליין אריין בספרן של צדיקים גמורים, צדיקים נכתבין לאלתר לחיים, ער שרייבט אליינס! א צווייטער להבדיל טראכט נע איך וועל דאס יאהר מאכן א לעבן, א כפרה מיט די אלע מעשיות! וואס גייט מיר אן?! שמח בחור בילדותך (קהלת יא,ט), לעב א לעבן! כאפ אריין, יא צום סוף וועט מען זיך שוין אפווישן די עבירות אביסל, אזא איינער איז נעבעך נכתבים ער שרייבט זיך אליינס אן לאלתר... ח"ו. טייערע אידן! מורי ורבותי! יא יא מען שרייבט זיך אליין אריין!! וחותר יד כל אדם בו!.

מען דארף צוגיין צום יאהר מיט א זיכערקייט, איך גיי האבן א לעכטיג יאהר א זיס יאהר, א כתיבה וחתימה טובה! איי פון וואנעט ווייסט? ווייל אזוי וויל איך אזוי גייט זיין!! אז מען טוט אזוי מען שטעלט זיך צו, אתם נצבים היום (דברים כט,ט) זאגט דער זוהר הק' (זוהר ח"ב,ל"ב:) היום דא ראש השנה, עטץ שטעלט זיך צו די מצב, וויאזוי מען שטעלט זיך אזוי שטייט מען, אז מען שטעלט זיך אויף די צוויי פיס, שטייט מען פעסט! אבער אויב שטעלט מען זיך אויף די שפיץ פיס, פאלט מען אראפ! אתם נצבים עם דארף זיין א מעמד, און א קיום, צדיקים נכתבים לאלתר, איך וויל האבן א גוט יאהר! אבער מען דארף זיך צושטעלן, די נשמה דארף זיין זויבער, דיין דיבור מוז זיין זויבער, אלעס דארף זיין ריין.

די עיקר און די שפיץ פונעם גרויסען טאג ראש השנה איז, די עבודה, "מלכות שמים" ותמלוך אתה ה' (תפילת ר"ה), באשעפער די זיי מלך, לה' הארץ ומלואה! מען טרעט אריין ר"ה ביינאכט די ערשטע לדוד מזמור זאגט מען לה' הארץ ומלואה (תהלים כד,א) ער פירט די וועלט, כי על ימים יסדה וכו' מי יעלה בהר ה', און די עיקר איז מי יקום במקום קדשו, מען גייט צו צי ר"ה דארף מען זיין פרייליך אז מ'קען דעם אייבערשטן מאכן פאר מלך, אונז מאך מיר אים פאר מלך! אין מלך בלא עם (פדר"א פ"ג), אונז שלומי אמוני ישראל בעטן יעדן טאג, ואומרים פעמים באהבה, אז מיר זאלן האבן די זכ"י ממליך צו זיין דעם בורא כל עולמים, מיזאל משיג זיין אז די אייבערשטער איז מלך [גדול] על כל הארץ (תהלים מז,ג), מי זאל עם דערלעבן, און קענען ארויס זאגן ה' אלוקי ישראל מלך (תפילות ר"ה שמו"ע), ער איז ג-ט פון אויבן, ומלכותו בכל משלה (תהלים קגי,ט), און דאס איז די המשך פון קדשינו במצותיך, אזוי ווי ביי יעדע ברכה זאגט מען, ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו, דאס קען זיין די המשך אז מ'רעדט פון מלכות איז קדשנו במצותיך, ווען מען מאכט די מצוה זאל מען וויסן אז דו ביזסט מלך העולם, ותן חלקנו בתורתך, ווען מען לערנט אביסל תורה, זאל מען אויך וויסן אז די תורה האט די אייבערשטער געגעבן בהר סיני.

דער ענין פארוואס מ'בלאזט שופר שטייט פון רבינו סעדי' גאון און ריטב"א (ר"ה לד:), פשט אין די גמרא (ר"ה טז). אמרו לפני מלכות, פארוואס? כדי שתמלוכינו עליכם, מען זאל דעם אייבערשטען מאכן פאר מלך, ובמה? בשופר! דורך דעם וואס מ'בלאזט שופר,

בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' (תהילים צח,ו) ווען מ'בלאזט דעמאלטס קומט מען צי די הכרה אז דער באשעפער איז מלך, דאס איז אונזער עבודה בימם אלו.

מען טרעט אריין מיט א שמחה און אודאי וועט אונז דער בוכ"ע אנשרייבן א גוטע זיסע ליכטיגע יאהר, א געהאלפענע יאהר, פאר אונז פאר גאנץ כלל ישראל, הם ונשיהם ובנותיהם וכל אשר להם, אלע גזירות, ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה (תפילת לר"ה)

אידישע קינדער האבן א כח מיט תפילה צו צורייסן אלעס, קרע רוע גזר דינינו (בתפילת א"מ), נאר דורך תפילה ובקשה קען מען זוכה זיין אז מען זאל מבטל זיין אלע שלעכטע גזירות, עס זאל ווערן בטלים ומבוטלים כעפרא דארעא, ס'זאל נישט האבן קיין שום אחוזה, נישט אויף די זייט וועלט, און נישט אויף דער אנדערע זייט וועלט, בכל מקומות שהם, זאל דער בוכ"ע אפהיטן אידישע קינדער, הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל (תהילים קכא,ד).

השי"ת זאל זיך שוין דערבארעמען אויף אונז, רחם עלינו ואל תשכחנינו, מ'בעט עס זאל חלילה נישט קומען קיין השחתה, לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך (דברים ד,לא), מען גייט זאגן זכור ברית אברהם ועקידת יצחק (סליחות לער"ה), דו האסט דאך צוגעזאגט פאר די אבות הק', לזרעך אתן את הארץ (בראשית יב,ז), זאל שוין אונטער גיין די ממשלת הרשעה, וואס אלע צרות קומען דאך פון די ציונים! וואס זיי האבן געברענגט אויף די וועלט די מגיפה רח"ל! וואס די צדיקים האבן אזוי איינגעריסן, בדרא בתראה די הייליגע רבי זי"ע, ער האט דאך געוויינט כנחל דמעה, אין מוריד געווען אזויפיל דמעות שלישי, אז די שלטון הרשעה זאל שוין אונטער גיין, בלי שום נזק פאר קיין שום אידיש קינד.

און דער אייבישטער זאל זיך שוין דערבארעמען על שארית עמך ישראל, און אנשרייבן א כתיבה וחתימה טובה, בספרן של צדיקים גמורין, מען זאל זיך קענען צוזאמנעמען כוחות, די צובראכענע עלנדע אידן וואס זענען נאך דא, זאלן זיך קענען צוזאמנעמען, אין אויסשרייען דעם ר"ה, בקול רם! ותמלוך אתה מהרה ה' אלוקינו,

אין מען זאל שוין זוכה זיין ועינינו תראנה מלכותיך, ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב (תפלה בהוצאת ס"ת), הרם קרן ישראל עמיד, קיין רווחים וועסטו שוין נישט האבן! רבוש"ע די ביסל קרן וואס איז נאך דא נעם שוין צו דיר, ושבו בנים לגבולם (ירמיי לא,טו), מזאל שוין זעהן ירושלים עיה"ק בתפארתה, ביז מיר וועלן זוכה זיין כתקוע שופר בראש הרים, במהרה דידן אמון.

(להשיג הקלטה זו או שאר הקלטות יכולים לצלצל למערכת 'פניני השער' 718.260.9884.103)

